Krönika om kartusianerorden : A 55

HS A 55

National Library of Sweden

A 55

A 55 i Ant. Ark.

Var på obekant sätt kommen i Hallenbergs ego och efter hans död till Upsala Bibliotek. Reklamerades af Kongl. Biblioteket hos K. M. 7 mars 1859 och återställdes 29 Juli s. år.

N:22

Kungl. Biblioteket,
STOCKHOLM
Handskrifter.
№ A 55

Vitterhet. Boig. 15600
Fol.

Incipit prologus in cronica priorum Carthuſie . a primo ordinis

Paronomia atteſtante ſcriptura eccleſiaſtica capitulo
quadrageſimo nono . narratione antiquorum ſapi
ens exquiret . Et ideo ſancti ſpiritus adiu
torio innotato . de antiquis patribus et ſanctis
fundatoribus ac promotoribus reuerendiſſimis videlicet
prioribus domus magne carthuſie : aliqua ad eternam
memoriam poſteris curauimus nunctianda . Et licet primi
quinque priores hic inferius deſcripti in pluribus cronicis
reperiantur . tamen ſucceſſores eorum . quare neſcio de cau
ſa . taliter fuerunt obliuioni demandati : quod nulla ex
eis memoria . per aliqua ſcripturam vel inſtrumenta ad
certam domum pertinencia cuſtodiens . dicta inſtrumenta
ex certa cauſa perlegens : et in eis alios infra ſcrip
tos priores . deſcriptos inuenit . eos quos cum anno domini
ibidem deſcripto . ad preſentem annotans : poſteris nunciare cu
rauit . Pauca ſiquidem de eorum vita ſancta . niſi ex ſo
lo auditu innoteſcere potuerunt . excepto dumtaxat
. quia ad domus carthuſie prioratum . que caput
totius ordinis eſſe dinoſcitur . minime fuiſſent electi :
niſi eorum ſancta conuerſatio et vita . ordini in exem
plum vniuerſo ceſſiſſet . Aliqui etiam priores hic dualibus
ſunt vocabulis notati . tum quia forte priores duabus
vocabulis extiterunt . tum etiam quia diuerſi . eodem
fuerunt nomine vocati . Vtrum autem alij intermedij
priores fuerunt non conſtat : eo quia non poterat per aliquam ſcrip
turam reperiri . Verumtamen vt premiſſum eſt . multa hic
poſita ſunt ex ſolo auditu . et auditus ſepe fallatur .
et maxime tempore moderno . in quo multi multa loquun
tur : potuit hic aliquid minus recte contingens inſeri . maxi
me de numeris et annis currentibus : eo quia aliqui
hic ſub vno priore deſcribuntur . que forte ſub alio

Petrus ſchibelin
ſcriptor domus
[illegible] de
de Siberna

contigerunt: et alie alie mutaciones vel facta. Si
quod vero hunc operi minus rectum sunt interclusum et auc-
tor eiusdem primum et bene de veritate informatum possi-
bat correctorem: ut in rectam armoniam convertat. Ali-
as melius supersedendum esse censet. Quod temere et inordinate
seu viciose aliquis committere corruptelam: ne de corrup-
tione et falsitate scripture cunctis dei iudicio
puniatur. Exordium vero assumatur a loco ubi incepit seme-
et propositum ordinis predicti: a fundatoribus scilicet et pa-
tribus sive prioribus ante dictis. Explicit prologus. Incipit cronica

Anno dominice incarnationis millesimo octogesimo
secundo. Dum solempne studium floreret
parisius et precipue in philosophya et theolosya. Sicut
canonico sunt generaliter conspecuit: tale ibidem prodi-
gium dicitur accidisse. Quidam enim doctor precipuus
et vita ut videbatur atque fama. doctrina et sciencia. Inter
omnes doctores parisienses excellenter honoratus et
et mirabiliter graciosus et gravi et ultima infirmita-
te preventus: non diu decumbens. diem clausit extre-
mum. Cumque tota illa die. qua defunctus est. more
parisiensi in aula. funus in feretro decumbente. fu-
issent continua cantata officia defunctorum et inter-
stitio mane congregata ibidem universitate parisiensi tam
scolarium quam doctorum. ut tam honorabili viro solemp-
nem et honorabilem preberent funeralis officii sepul-
turam. Cum venerendi viri feretrum in quo funus
iacebat. elevare vellent ad ecclesiam deferendum: su-
bito cunctis stupentibus. qui mortuus videbatur et
erat: elevato capite resedit in feretro: ac omnibus
audientibus. alta et terribili voce clamavit. Iusto

dei iudicio accusatus sum. Et hoc dicto caput depo=
suit: et decubuit mortuus sicut prius. Cuncti vero
cuncti attoniti et territi deliberaverunt ipsum illo die
nullomodo fore sepeliendum: sed usque in crastinum re
servandum. Die autem sequenti cum multitudo magna
convenisset, denique funus sicut prius vellent ad eccli=
am deportare: defunctus sicut prius elevato capite do=
lorosa et terribili voce intonuit. Iusto dei iudicio
iudicatus sum. Qua voce multitudo que ibi aderat
clare audiens et intelligens: stupuit plus quam prius
Et ad alterutrum conquirentes quid sibi vellent innuere
tam insoliti et inexperti defuncti clamores: ad huc de=
terminaverunt ipsum usque ad aliud crastinum illatenus
tumulandum. Tertio vero die cum propter ista prodigia fe=
re tota civitas convenisset, et funus cunctis paratis
vellent ad tumulum deportare: defunctus sicut prius
iam tercio altissimo et mestissimo clamore personuit.
Iusto dei iudicio condempnatus sum. Qua horribili
sententia audita, qui ibi erant in immenso fuerunt timore et
tremore perculsi: certi facti de condempnatione tanti viri,
qui inter alios, et super alios videbatur honestate vite,
claritate fame, dignitatis excellencia, et multiplici scien=
cia sapiencia prefulgere. Ea tempestate erat ibi magister
Bruno doctor famosus, natione teutunicus de civita=
te colonia non obscuris parentibus natus, ecclesie remensis
canonicus: et ibidem scolarum magister. Qui supra
scriptis vocibus salubriter territus atque compunctus,
allocutus est quosdam socios suos ibi presentes infra scriptis
vel similibus verbis dicens. Eya carissimi, quid faciemus
ergo Nos simul peribimus: non salvabitur nisi qui fugerit

Si in viridi hec fiunt in arido quid fiet. Si homo tante dig
nitatis tante creature tante sanctitatis qui videbatur tam ho
neste vite qui erat tam celebris fame sic indubitan
ter est dampnatus quid nos miserrimi homunculi fa
ciemus. Si lugubri voce unius hominis tam horri
bili ac stupendo clamore ac tremore contremissi et stupe facti
sumus quid faciemus cum rugitus leonis cum extrem[i] iudi
cii tuba in aures nostras perstrepuit tum omnes audient
surgite mortui venite ad iudicium. Quo tunc fugiemus.
Quomodo in tam horribili iudicio ubi columpne celi
contremiscent angeli terrebunt et territi purgabunt
et apparere poterimus. Ubi tunc latebimus. Impossibile
erit latere intollerabile apparere. Fugiamus igitur a facie gla
dii et preoccupemus faciem domini in confessione. Venite ador
emus et procidamus ante deum et ploremus coram domino qui fecit
nos. Postquam igitur vocem eius audivimus non obduremus
corda nostra sed exeamus de medio babilonis et egrediamur
pentapolim igne et sulphure iam succensam. Et ex
emplo beati pauli heremite et beati anthonii arsenii et eva
grii et aliorum sanctorum cum beato iohanne baptista antra de
serti queramus in montibus nos salvos faciamus ut
eterni iudicis iram et sententiam dampnacionis eterne
et diluvium peccatorum in archa noe et in navicula petri
in qua christus ventum et tempestatem cessare fecit id est
in navi penitencie evadere valeamus et pervenire possimus
ad portum et tranquillitatem salutis eterne. His et si
milibus verbis atque sententiis seipsum et quosdam socios
suos alloquens et exhortans deliberaverunt ipse et
sex alii probi viri secum abrenunciare mundo et omnibus
pompis eius et ad perfectam penitenciam agendam here
mi deserti competencia querere et ibidem relictis omnibus
diviciis deliciis et honoribus huius mundi accipere singu

nota 3 v 9

la cruces suas . et mundu xpm mudi . p artam viam
sequi que ducit ad vitam : et latam et spaciosam de
sere . que amatores et sectatores mundi pducit ad suppli-
cia dampnatorum . Et quia iam audiuerat fama sancti-
tatis . sci hugonis epi gratianopolitani . qui prius aliq
tpe eiusdem magistri brunonis in scolis socius extitur
extitisse : spu sancto inspirante ad sem memoratu epm si-
mul accede decreuerunt . et eiusdem auxiliu et consiliu
requirere : uti in eius dyocesi . qu cõdinerant multis
desertis montibus habundare inuenire locum congruum
obtinere : in quo suu sem ac salubre ppositum possent
effectui mancipare . Septem g sci viri infrascripti : pfa-
ta de causa . ad pdcm sem epm . duce sco spu puene-
runt . Et ut utar oino ubis scptis in legenda vite sancti
hugonis epi memorati . p summu pontificem Innocencium
qui eu canonizauit . approbata et confirmata : adest
magister bruno vir religiosus . scientiaq famosissimus :
honestatis et grauitatis . ac totius maturitatis qu-
oddam simulacrum . habebat ante socios magistru lau
duinu . qui post extitit prior carthusie : et duos stephanos
burgensem . et diensem . hii sci rufi canonici fuerunt :
sz desiderio vite solitarie . eis abbate fauente sese cum
perant . hugone etiaz que congnominabat cappellanum :
eo qd solus ex eis sacerdotis officio fungeretur . Duos
quoqz laycos . quos appellamus conuersos : andream et
garinum . Querebant aut locum heremitice vite congru-
um : necdu qz reperant . hac g spe sil et suaui sce
conuersacionis odore eos trahente venerunt . Quos eps
no solum gratant : sz et reuerent suscepit et tracta-
uit : et uoti compotes fecit . Ipso namqz consulente .
iuuante et comitante . carthusie solitudine i trauerunt .

atque extruxerunt. anno domini millesimo octogesimo quarto. ~~Vi-~~
~~derat autem~~ primo episcopatus domni sancti hugonis quarto. Viderat autem
prefatus sanctus episcopus circa idem tempus per sompnium. et in eadem
sollicitudine deum sue dignationi habitaculum construentem:
stellas etiam septem itineris sui ducatum prestantes. Erant vero et
hii septem. Quia propter non istorum tantum. sed et qui successerunt
eis. consilia libenter amplexus est: et usque ad mortem carthusie morte
habitatores. consiliis semper et beneficiis fovit. Licet vero et prius divini
in amoris totus arderet incendiis. non aliter tamen eos disciplinae
celestis exercitia eorum exemplis ac familiaritate inserbuit: quam si
flamanti quasi faci. plures alias circumponat ardentes. Erat
autem cum eis. non ut dominus aut episcopus. sed ut socius et frater humili
mus. et ad cunctorum quantum in ipso erat obsequia paratissimus:
adeo ut vir venerabilis guillelmus. tunc prior sancti laurentii.
postea sancti theofredi abbas. magistro brunoni etiam ipse re
ligiosa devotione. non mediocriter alligatus. beati hugonis cu
bicularis. bini quippe tunc per singulas habitabant cellas. et a
pud magistrum brunonem. non leviter ~~conquectur~~ conquereretur.
quod pene omnia ad humilitatem spectantia. intra cellam sibi
preriperet officia: et episcopus non saltem secum ut socius. sed potius
conversaretur ut famulus. In tantum autem hominem devotio mo
lebat et sedulus: ut cum bruno. nonnunquam exire compelleret:
ita dicens. Ite ad oves vestras: eisque quod debetis exsolvite. Eo
tempore. magno paupertatis et humilitatis ardore succensus
dictus episcopus: voluit equitaturas suas omnes vendere: et diviso
pauperibus precio. propriis pedibus in predicatione discurrere. Sed hoc
profundi cordis magister scilicet bruno. et cuius consilio non ali
ter quam preceptis obtemperabat abbatis. non consensit: ti
mens ne apud se de hoc forsan extolleretur: et aut a ceteris
de singularitate iudicaretur episcopis: aut quod dubium non erat. quod
idipsum propter asperitatem et inequalitatem itineris. consummare non
posset. Omnia predicta sunt verba domni guigonis. scripta in
vita eiusdem sancti hugonis gratianopolitani episcopi. quae hic inse
renda iudicavimus: quia in eis primordia fundationis carthu

sic declarant. Et maxime magistri brunonis excellentia
innotescit etiam in hoc: quod eidem tam venerabilis et tam sue
spiritus tum tanta reverentia sic fervent et humiliter adherebat
Et quia de eo vidi, puto quod domus et ordinis car-
thusiensis primus sit atque fundator: quamvis non ut
primus tamen quodammodo precipuus institutor. Feliciter ergo
fuit fundata et inchoata domus et ordo carthusi-
ensis tempore summi pontificis gregorii septimi. Cui
in papatu successit papa victor qui valde modicum
idest tamen anno uno et mensibus quatuor circiter
vixit. Quo mortuo et urbanus secundus creatus
est. Cuius magister bruno prius preceptor fuerat et
magister. Hic cito post creationem suam recordatus sapientie
et sanctitatis atque discretionis eximie magistri sui
brunonis. Et statim cogitavit eum secum habere:
ut eum dirigeret et iuvaret ad apostolatus sollicitu-
dinem et onera preferenda. Cum ergo prefatus magister
bruno iam sex annis heremum inhabitasset et vo-
catus ad curiam romanam cum summo pontifice
redire oporteret: et filiorum suorum cellicolarum soci-
etatem gratissimam saltem ad tempus deserere
ipsi subditi sui tanto sunt propter hoc dolore concussi
et tanta tristitia perturbati: quod omnino etiam dixerunt ipsi
se nullo modo in carthusia mansuros si eos de cetero
dicti tam dulcissimi et dilectissimi patris orbari presentia:
et prudentia spoliari. Magister ergo bruno propter isto-
rum filiorum desolationem non leviter desolatus et obe-
dientie cum summo pontifici debitum non volens nec
valens licite denegare: ne locus carthusie a celli-
colis derelictus ad prophanas vel indignas manus

aut usus secularium devenirent: ipsum abbati case dei qui
fuerat unus de primis donatoribus, fratrum donatione et
cessione restituit, confecto super hoc ei publico instru-
mento. Deinde venerabilis pater ad summum pontificem
veniens et eidem non longo sed brevi tempore assistebat con-
siliis et auxiliis salutaribus salutaribus, cuius multa
onera supportabat et multum integerrime sancte dei
ecclesie: cuius sollicitudinem sua promptitudine subleva-
bat. Dum tamen patienter dissimulare non potuit tristi-
ciam et dolorem conceptum de suorum dispersione
filiorum et strepitus ac tumultus curie impedien-
tes dulcedinem et quietem qua frui ac pasci inhere-
mo consueverat, graviter ferens et diutius ferre non
sustinens: exposita summo pontifici sua desolatione cum
summa instancia imploravit et impetravit a curia se-
parari: et quod posset ad heremum et cellam iam pregusta-
tam dulcedine et desideratam requiem redire. Et tamen
summus pontifex vellet eum confirmare in archiepiscopum
remensis ecclesie, ad quam ipso papa annuente electus
fuerat et nullomodo consensit: sed ipso archiepiscopatu sper-
to atque contempto et apostolico valefaciens: ad calabrie
quandam heremum cui turris nomen erat, deo duce perve-
nit. Ibique multis clericis et laycis congregatis mo-
nasterium instituit et in quo usque ad finem vite sue in
solitarie vite proposito: humilitate constans et caritate
flagrans et devotione fervens, deo semper adhesit: et
ibidem itinerarii sui cursum feliciter consummavit.
Quem gloriosum patrem adeptum fuisse bravium et co-
ronam felicitatis eterne: divina clementia per multa mira-
culosa indicia declaravit. Primus tamen quam de curia

recedit, et eius ut creditur meritis et precibus divina mi-
sericordia omnes eius socios et subditos revocavit et ita
quod omnes omnes redire carthusiam consenserunt. Et ideo magister
bruno a summo pontifice impetravit litteras venerabilem
virum Signinum abbatem monasterii case dei et quatenus
locum carthusie sibi per magistrum brunonem dilectum omnino
infra triginta dies a receptione litterarum papalium red-
deret ac restitueret sociis ac subditis magistri bruno-
nis cum omni pristina libertate. Et iste videntur prime
littere papales que inveniuntur de ordine carthusiensi facere
mencionem. que ita principio cartularii carthusie sunt con-
scripte. Abbas vero Signinus recepto mandato apostolico gra-
tanter et hilariter obedivit et magistro Landuino et sociis
suis locum carthusie liberum libere reddidit et per publicum
instrumentum quod ita principio cartularii carthusie
est conscriptum. Post tamen fratrem Landuinum magister bruno
priorem carthusie ordinaverat et antequam ad partes ca-
labrie transmearet. Nam ut fertur et de mandato et
consilio domini pape ad illas partes transivit et quia alias ut
dicitur ad pristinum locum carthusie revertivolebat. Sed
quia incomprehensibilia sunt iudicia dei et abyssus mul-
ta. et nonne locus carthusie indignior iudicandus
ex eo quod postquam sex annis fuerat divino cultui dedi-
catus a predictis viris sanctis fuit derelictus. Sed potius propter
hoc est venerabilior et dignior reputandus. et quia qui et
derelictus tante virtutis fuit quod suos incolas revocavit
et prevaluit revocare. nec sine divinis cultoribus et absque
divinis laudibus potuit remanere. Sicut enim divine
dispensationis prudentia apostolos iam celi et terre
principes. etiam predestinatione constitutos. In passione christi
nichilominus tamen permisit et a civitate christi et vere

fidei separari. et ita quod etiam aliqui ex discipulis civitate
sua iherusalem derelicta ad castella extrinseca infidelitatis ven-
to dispersi desperationis fluctibus vacillabant. Veruntamen
Christo corporaliter resurgente et ipsi spiritualiter resurrexe-
runt et constanciores et firmiores in fide et amore Christi post-
modum permanserunt. et qui iam recesserant ab iherusalem stadiis
sexaginta eodem die revertentes. fuerunt Christi visione cum
aliis discipulis informati et ita deus incolas carthusie
primo dimisit recedere ut postea redeuntes existerent fir-
miores et sua penitentia fortiores. Qui enim in fide fine
sexti anni recesserant in anno septimo redierunt et ut
daretur eis intelligi quod sicut septima die deus in creatione
primaria a laboriosis operibus requievit et post passio-
ne eodem die quievit similiter in sepulchro et septimus
annus in lege generaliter fuerat dictus requiei et septi-
es septimus annus dicitur iubileus ita septimo anno habita-
tores carthusie redeuntes ibidem a servilibus cessantes
operibus peccatorum et spirituali contemplationis requie recreati et in
sepulchro Christi ~~idem~~ in claustro et cellis absconditi quiescentes
tandem ad septimum septenarium iubilei laudem et requiem
eternam glorie eterne designant. ipsi tamen numero septem feliciter
pervenerunt et perveniat similissimo eorum per futura secula sint
successores. Prior primus

Bruno quidem vir sanctissimus et gratia sua preditus tam di-
vina scilicet quam humana et eloquentia etiam tulliana
preclarus et discretione et devotione morum quoque excellenti
honestate prefulgens celestium quoque virtutum copioso thesauro
ditatus et dotatus deo et hominibus dilectus atque gratus
heremum carthusie sex annis rexit. Et postea ut predictum est
a papa vocatus et non diu post ad heremum calabrie cui
turris nomen est tursiensis ibi sancto constructo monasterio

multorum dei servorum anachoritarum rector extitit et minist-
Et ibidem felici vite sue cursu peracto migravit ad dominum
post egressum carthusie undecimo plus minus anno
sicut in libro consuetudinum domini hugonis guigonis qui fuit
in domo carthusie continetur. Iuxta sepulcrum eius ut
scribitur mediante fonte unus emanavit qui divina cle-
mentia et huius sancti viri meritis multis languoribus op-
tate confert remedia sanitatis. Verum quoniam de exordio
et constructione promotoribus dicte domus carthusie superius ali-
qualiter est pertractum. Nunc qualiter dicta domus calabrie que
nunc sanctus stephanus de buscho vocitatur fuit in edificiis et
magnis redditibus ampliata breviter est videndum. Sicut
enim vulgari relatione fide dignorum ad posteros est transmis-
sum. Cum dictus bruno pluribus sibi sociis adiunctis
dictam que calabrie heremum personaliter inhabitasset ibique non
cellas quia sumptus non aderant sed plures spelun-
cas sive cavernas heremiticas construxisset de vili materia
sed in christo preciosa construxisset ac in eisdem noctium ex-
cubiis pariter diurnis cum predictis sociis divinis laudibus
et orationibus insisterent. contigit divina clementia mediante
eos taliter visitari. Cum enim dux calabrie rogerius ve-
nationi insisteret dictam heremum peragraret et canes quam mox
suo latrando huc illucque discurrerent contigit eos ~~ad~~
ad dictas speluncas devenire. ~~Et~~ Mox que dictos sanctos patres
ibidem intuentes divino edocti oraculo coram ipsis ge-
nibus flexis cum blandimento gaudium ostendentes
maxime latratibus suo domino copiosam se significat
venationem repisse. Ad quorum latratum dictus dux equo
insidens multo ~~comitatu~~ comitatu sociatus ocius advolat
magnam se sperans venationem venationem repturus. Et ve

magnā ꝛ qui dum cualia tiena venarētᷓ ad mortē
suā est| etiam venatus ad vitā. Cum vō dictoꝝ canū
latratu intimante. ad dcā tuguria deuenisset| ꝛ eos-
dem poplite flexo. tandē blandimēto coram ipsis stās pa-
tribus. reppit| ibidem ꝑgaudio latrare: atq inflexibiles
ꝛmanē. Dux vō dux dc hō mltum obstupefcūs
admiratione qꝫ ꝛpletus ꝛ statim de equo desiliens eos
salutās reuerēt. atq in eis dm̄ adorans: causā aduē-
tus ꝛ hitationis dci loci hūilit̄ sciscitatᷓ. Cognitoqꝫ qꝫ
ꝑ hēmiticam vitā ibidem deo vacare volebat| ꝛ mona-
sterium eisdem construxit|. redditus qꝫ annuales plu-
mos donauit|: dci loci. quē noīe sancti stephani vo-
luit| intitulari. fundator eē meruit| pncipalis atqꝫ
defensor. Unde usqꝫ hodie dcm̄ mōsterium notatᷓ scūs
stephanꝰ de busscho. Sic q adiunxit| mirabilit̄ ipos ve-
nabilit̄ qꝫ diligebat ꝛ gaudēs se tam magni thesau-
rū repisse: ꝛ hēre indutatu suo. Idcirco eos sepius
visitabat ꝛ suis emolumētis ꝛ auxilijs refouebat ꝛ
eoꝝ qꝫ orōnibus qꝫ plurimū se recomendabat| ꝛ
sperans sibi nihil sinistri posse otēre: ubi orōnū
eoꝝdem esset clipeo pmunitꝰ. Sꝫ non fefellit eū spes
sua. Cum eīn gueriā cum pncipe capue hēret| ac
candᷓ urbem mltoꝝ militū ꝑsidio suffultus. ma-
m obsedissꝫ armata ꝛ dcūs pncepꝫ munē ꝛ ꝑtio
plures nobiles dci ducis ꝯuenit|: ut ꝑditorie tra-
deret| cum manibus suis. Dum vō qdam nocte dcūs
dux. se sopori dedisset. ꝛ pmissi nobiles sua vellet
adimplē pmissum. ꝛ dictus bruno q ꝑ septē dietas
et amplius a loco distabat|. eidem ꝑ visum astitit|.
eiqꝫ dixit. Surge ꝛ qd dormis? Surge velociter ꝛ

qui alias a tuis proditus : in manum principis capti-
ue traderis · Ecce appropinquat : qui te tradent · Qui
statim de stratu exiliens : inquisitione facta · et ueritate
reperta · duos nobiles misit ergastulo custodiri : et postera
die morte plectendos · Sed nocte precedenti · eidem duci
venerabilis bruno · per visum apparuit : Iterato dicens
sibi precipit ut in iugeb · Caueas quoque eisdem faciens :
quod deum offendes plurimum per mortem ipsorum · Nam ar-
cu tuo eos non cepisti vel sapientia tua : sed protegente
te bonitate diuina · Tunc dictus dux eisdem mortem
indulsit : seruituti tamen eos subiecit in hunc modum ·
Cum inquit michi per visum assistente meo brunone
ac iniungente : nullam de nobis ut meremini ultio-
nem facere presumo · nobis vitam indulgeo : sit tamen quod uos
et posteritas vestra eidem monasterio perpetue seruituti sub-
datur · Quod ipsi libenter amplectentes : publicis in-
strumentis inde confectis : serui et homines dicti mo-
nasterii sunt effecti · Ob cuius causam plura castra
et possessiones dictorum nobilium ad manus dicti monasterii in
posterum deuenerunt : que possidet usque in presentem diem ·
Verum ut premissum est dictus sanctus bruno viam fuisset
uniuerse carnis ingressus miraculis pluribus choruscando :
eidem in dicta domo · quinque alii priores successerunt · ac
quo usque dominus guigo supervixit · de quo fit mentio inferius
in quarto loco : dicta domus in obedientia ordinis carthusie
permansit · Successu vero temporis · cum in burgundia et sa-
baudia ac locis circumvicinis · ubi dicta domus car-
thusie est constituta · ordo multiplicari cepisset : dictaque
domus calabrie sola ibidem remanet · inferiorque pristi-
no cepisset : cum visitatores et reformatores a domo

cum

faciat

carthusie sepius petiuisset . nec propter viarum distanciam
hoc valuisset . et scisma quod erat tempore pape eugenii . et ec-
clesiam disturbaret . atque ordo cisterciensis in partibus
calabrie multiplicari cepisset . in magnoque regulari
feruore remaneret . dicta domus sancti stephani pro ordine
carthusiensi fundata et dotata . cum per sexaginta an-
nos vel circa in suo proposito remansisset . finaliter de facto
et non de iure . cisterciensis est effecta . Que cum usque ad
hunc ex negligencia carthusie . repetita non fuit . sic per-
manet usque in presentem . Considerent quam dicti carthusi-
enses . quam reprehensibiles apud deum et homines existant . qui
dictum patrem suum . ordinis quoque fundatorem et primum . cum
dicta domum domo tam diu renoticie neglexerunt . Si enim
consile de sanctis dominico et francisco . predicatoribus vel mino-
ribus contigisset . prius mundum fere concitasset vniuersi-
tas ad propositum priorum domus carthusie redeamus . pro
quibus annotandis hoc opus assumptum . **Prior sedis.**

Anno domini millesimo nonagesimo . dicto brunoni
successit in domo carthusie . frater landuinus
natione tuscus . de ciuitate luca . liberis et ipse diui-
nis et humanis ad plenum eruditus . Qua in sancta religi-
one annis decem pacifice gubernatis . Cum ad magistrum
brunonem pergeret . quem ad hunc prelatum et priorem maiorem
recognoscebat . sicut manifeste colligitur ex quibusdam
epistolis beati brunonis . incidit in manus guiberti scis-
matici quem multum horrebat . Aduersus cuius minas atque
promissiones . dolos et violencias . diuina iuuante
gratia . mentis omnibus perseuerauit inflexus . Quem in suo
defunctum errore . lacrimabiliter planxit . et adeo ut circum-
stantibus argueretur . quod eum plangeret . a cuius peruersitate
ecclesiam suam xpus liberasset . Post cuius obitus

septimum diem . etiam ipse defunctus est . et positus in mo-
sterio suo sancti andree ad pedem montis sumptibus . cui vi-
cinum erat castrum . Ubi captus in custodia tenebatur . Hic
landuinus magne litterature . magne virtutis . ac rigide
abstinentie . sibi ipsi vixit austerus . ita ut etiam gravi
languoris infirmitate depressus . non potuit a suis absti-
nentiis revocari . Millesimo quoque et centesimo domini anno . vo-
catus a domino : qui martirii centesimum a domino creditur
fructum recepisse . **Tercius prior .**

Anno vero domini millesimo centesimo primo a fratre petro
cognominato franciscus . non eo quod esset fran-
cone cigena natione : sed quia inquodam francie lo-
co . tantum nomen ex moribus felix . maiore vite sue
parte prius moratus sit : et origine tamen flandrensis na-
tus de castro vocato betuna : post domnum landuinum
prioratum carthusie sustinuit anno uno . postea
tamen prelationis pondus atque sollicitudinem graviter
ferens a amore silentii et quietis . ac ceterorum que
ad cellam pertinent studiorum : iterum petiit et accepit

Anno domini millesimo centesimo **Prior quartus .**
secundo a fratre iohannes natione tuscus ex castro
moriano a scolasticis non mediocris exercitatus : pene
quippe puer secto valefecit : sed in hiis quidem que
ad religionem spectant . nulli suorum antecessorum fide :
in prioratu carthusie dicto petro successit . Hic octo
annis religiose et laudabiliter gubernando a octo beati-
tudinum premia . fine optatu suscipiens : in carthu- optato
sia feliciter vocatus a domino sepulturam accepit . Collign-
tur itaque a primo magistri brunonis anno . usque ad
huius ultimum . anni viginti quinque . qui ante obitum

eius qui fuit nonis octobris · circa natiuitatem beati
iohannis baptiste huius ordinis primarii institutoris
et principis sui completi · Tali quippe tempore a prefato
magistro brunone cepit heremus carthusie habitari

Anno domini millesimo centesimo **Prior quintus**
tercio. tempore paschalis pape · quo maximum scis-
ma fuit in ecclesia · propter tres heresiarchas successiue
papatum usurpantes · in prioratu carthusie fratri io-
hanni prefato successit dominus guigo de castro valenti-
nensis episcopatus · cui sancti romani nomen est · claris
de parentibus ortus · litteris scholasticis et diuinis ad-
modum eruditus · et ingenio et memoria tenax · fa-
cundia admirabilis · et exhortatione efficacissimus ·
intantum ut nullus eum antecessorum suorum fama vel
auctoritate precessit · Hic carthusiensis propositi institu-
tionem · et scripto digessit · et exemplo monstrauit ·
et diuina fauente gratia in eadem institutione sequaces mul-
tos habere promeruit · Sub eo siquidem domus portarum ·
excubiarum · durbonis · silue benedicte · maioreui · ar-
uerie · et epordum ceperunt · et incrementum non
modicum tam in personis quam in edificiis deo miserante co-
secute sunt · Heremus quoque montis dei · anno vite eius
ultimo · ipsius ordinatione et consilio · per manum viri
valde venerabilis oddonis sancti remigii abbatis in ar-
chiepiscopatu remensi · cepit habitari · Hic edificia su-
perioris partis et inferioris habitationis carthusie · pe-
ne omnia vel noua construxit vel vetera renouauit ·
et aqueductus lapideos labore mirabili · et exquisitis
ingeniis fecit · libris quoque antiquitus perquirendis ·
scribendis et emendandis · studium infatigabile pre-
buit · Epistolas quoque beati ieronimi · multis falsitatibus

et errore scriptorum corruptas vel immutatas ad veritatis lineam reduxit et mirabiliter emendavit, ostendens in prologo super dictas epistolas per ipsum compilato: que epistole essent et que non Ieronimo ascribende. Vitam etiam beati Hugonis Gratianopolitani episcopi iubente Innocentio papa nobili stilo conscripsit. Sub huius prioratu, quod reticeri non debet, anno vicesimo tertio nives de altissimis rupibus impetu subito et incredibili mole ruentes, cellas monachorum fere omnes preter unam et cum eisdem sex de monachis et unum novicium horrendo turbine rapuerunt et vasta sui congerie submerserunt. Ad consolationem tamen superstitum et testimonium beatitudinis oppressorum, die ab eadem ruina duodecima, quidam ex eisdem oppressis, Arduinus nomine, Lotharingus natione, novissimus de profundo tante voraginis erutus, stupendo miraculo non solo vivus sed etiam integro sensu et illesa memoria repertus, in claustro deportatus, pauca quidem verba sed mire dulcedinis et suavissimi affectus allocutionibus reddidit. Ex more itaque sacro, confessione facta et unctione accepta, cunctisque fratribus osculatis, dominici corporis et sanguinis alimento post tantam inediam satiatus, placidissimo fine quievit in domino. Anno itaque a nativitate sua quinquagesimo circiter quarto, a conversione vero eius tricesimo, et a prioratu suo vicesimo septimo, cum ab exordio Carthusiensis heremi annus quinquagesimus tertius ageretur, septimo kalendas Augusti, predictus venerabilis pater domnus Guigo quintus prior Carthusie, bonorum studiorum et piorum actuum finem faciens, spiritum deo commendavit. Anno domini millesimo centesimo tricesimo septimo. Sub huius tempore etc.

creditur evenisse: quod non incongrue videtur ad me-
moriam revocandum. Sicut enim in libro miraculorum tradit
Petrus cluniacensis, et in dicta domo carthusie presbiter
repertum per scripturam, conversus quidam ibidem fuit receptus hu-
milis genere, et iuvenis etate et moribus generosus, vite-
que sanctitate perfectus. Hic toto studio obediencie, humi-
litati, mortificationi, omnemque quam poterat operam ad-
hibens, et mundum sibi, seque mundo non solum crucifixe-
rat, immo sed etiam sepelierat. Amori divino et spiritualiter me-
morie vulneris domini ita se totum devoverat: ut a bonis
viris, ipsum vitamque eius cognoscentibus nichil sic
meditaretur nisi Christum Ihesum et hunc crucifixum: sacramque
ipsius matrem crucifixi, et perpetuam virginem humane
salutis singularem post deum amatricem Mariam. Hiis
studiis conversionis sue principio inceptis magis ac
magis insistens. In hac namque iuxta psalmistam
lacrimarum valle, de virtute in virtutem proficiendo, ascensi-
ones in corde disponens: antiqui hostis invidiam velud
novam et specialem contra se concitavit. Nec iam occulte
sed palam: quantum ille perditus humane perditionis sit a-
vidus, ex se ipso monstravit. Iacebat siquidem quadam
nocte in cella sibi ut talium mos est, ad laboris solamen
et orationis secretum designata. Cum ecce multo iam pre-
su noctis ipsi adhuc vigilanti, et celestia meditanti:
demonum turba specie porcorum agrestium apparuit.
Fremebat ubique per totam cellam et discursu in-
sano, ritu horrendo, et dentibus longissimis ac
velud in necem eius exacuatis: pavefactum ac tre-
mentem hominem circumstabant. Videbat ille pre timore
et quasi iam iamque ab eis discerpentibus: nil nisi mortem

ultima prestolabatur. Talia compatiente. adauctus
est metus. tunc quendam enormis magnitudinis ho-
minem. ut ex cordis sui iudicio sibi videbatur. de-
monum principem. cellam illam conspicit intrantem.
Qui primo ingressu suo conversus ad porcos ait.
Quid segnes facitis? Cur hunc iam non rapuistis?
Cur non discerpsistis? Quid dicis inquit porcis?
magna conati fuimus. nisi sumus et per tota temptaciones
nil facere potuimus. Ego inquit ille iam faciam quod
vos desideratis. facere minime potuistis. Quo dicto
uncum ferreum. longis atque recurvis ungulis tri-
bilem. minaci manu pretendens. atque ad virum dei
rapiendum. ymo ad discerpendum adaptans. cum ni-
mio terrore pene mente excedere cogitur. Hoc deus. cui
vir ille bonus sepe dicebat. ne nos inducas in
temptacionem. sed libera nos a malo. temptacionem tam
diram non est passus ulterius procedere. sed sua infinita mise-
ricordia sicut semper providet. eduxit eum a temptacione et
liberavit a malo. Mox enim ut nequam ille. manum
ut dictum est ad eum rapiendum. et uncum ut videba-
tur ferreum ad eum discerpendum extendit. statim
omnipotentis filii dei mater. mater vero ut dicimus misericordie
in qua ille sicut dictum est totam spem suam post deum
posuerat. visibiliter affuit. et ad virgulam. manu
protensa. quomodo inquit. Huc de testandi venire
ausi fuistis? Non est hic vester. nec iam in aliquo
potestis contra eum prevalere. Dixit hoc et dicto
velocius. totum illud infandum collegium ut fumus
evanuit. Persistit illa post demonum fugam. cum homine
ad hunc tremente. cumque hiis consolata est verbis.
Placet inquit quod facis. tuamque animi devocionem deo

ingz ~~grauiter~~ gratia nouus. Fiat ergo quod facitis: et de hijs
ad meliora perseueranter proficere studete. Et ut et aliquid
singulare in mandatis tradam: studete vilibus cibis:
amplecti abiectas vestes: operi manuum deuotius
insistite. Hijs ergo beata circa tum hominem relinquens celos
repetiit. Praeter istud de hoc bono conuerso miraculum:
aliud eo non minus eodem tempore nouit accidisse.
Rusticus quidam rebus pauper, sed deuotione diues,
domui Carthusiensi ac fratribus religiosis in ea deo mili-
tantibus se in amicitia iunxerat: eis quoque non minimum fa-
miliaris erat. Hic duos filios suos ibidem obtulit:
ut in sancta religione educati deo perpetuo seruirent.
Quorum unus non multo post tempore elapso defunctus est:
alterum superstitem dereliquit. Hunc religiose educari et in-
strui volentes. supradicto bono conuerso eius curam com-
mittunt. Ac si signis ille mandatorum executor: pue-
rum commendatum suscepit et enutriuit: ac sacro reli-
gionis lacte, quo ipse educatus in viriles annos eua-
serat, cum imbuens: nil rerum terrestrium sapere, nil eorum
que in terris sunt diligere: celum mente conspicere, celestibus
inhiare: ad Christum celi ac terre deum et dominum totis animi
viribus anhelare: que sursum sunt querere, non que super terram:
ubi Christus est in dextera dei sedens: iuuenem sibi creditum
bonus doctor edocuit. Edoctus ille ab eo non vacuum
laborasse doctorem suum, ut quidam indisciplinati facti-
unt, ostendit: sed ut a quodam sapiente dictum est, retinens
testa semel celesti sapore imbuta odorem inde con-
tractum non diu tantum ut ille ait: sed semper quo aduixit
seruauit. Sed placuit deo ne puer tam bene
educatus tamque sancte edoctus diu particeps mortalium
fieret. vel aliquid de eorum diuturno consortio . ncuum

contingeret. Raptus est ergo ne malicia mutaret cor
eius aut ne fictio que quibusdam religiosis quandoque fa-
miliaris esse solet deciperet animam illius. Duci-
cius ergo in moriendo discipulis magistro bona quidem
spem salutis sue sed cum eadem spe magnum illi ac
pene intollerandum de morte sua dolorem reliquit.
Acceperat quippe illum a patre suo ut iam grandem ad edu-
candum sed ipse eius bonos mores singulosque interiores
intuens admirans et amplectens cum non solum ut
commendatum sed ut filium unice diligebat atque
idcirco eius tam celerem ymo quasi furtivum de mundo re-
cessum pene assidue dolendo deflebat. Eo tractus
affectu orabat tocius pro ipso et psalmorum quotquot no-
verat deo cottidie persolvebat nec saciari orando
psallendo merendo pro ipsius anima poterat. Cumque
haberet tam devoti animi sui pia studia nullo fere tempore
intermitteret nec ab hiis quamvis facultas dabatur
cessaret volens deus honorem [hominem] sui aut a tanto du-
ro labore relevare aut cuius meriti vel ipse esset oste-
ndere dignum fecit eum visione celesti qua et ipse
consolaretur et quid de ipso vel de puero sentiendum
esset legentibus sive audientibus panderetur. Pernocta-
bat aliquando sub divo bonus ille conversus ut sepe
facere consueverat ac spiritum celo intentum ab omni-
bus labore vel studio ut de magno martino legi-
tur non relaxabat. Cumque defixis non solum
mentis sed et corporis oculis in celum ad deum ut homini erat
possibile super ethera que visui corporali obstabat con-
templaretur ecce subito velud per medium discissi
aeris lux longe omni corporea luce clarior ei de
supernis infulsit. Cumque ac loca sibi circumposita

in medio splendorem perfudit. Et ut servi sui votis ille
qui voluntatem timentium se facit satis faceret et respiciat
et dilectum puerum, ymo in deo filium suum de celis tum ea-
dem luce distendere atque usque ad se letum et radiantem
venire. Admirans ille insuete visionis novitatem gau-
dio simul et timore turbatus cohibebat. Ad ~~quem huius~~ quibus
qui apparuit puer: quid miraris? Non agnoscis
filium tuum? Redi ad animum et metum solve tuis casibus lo-
quere. Sed ut ea que circa me agitur paucis tibi aperiam:
noveris michi multum profuisse quod me tam tenere dei cau-
sa dilexisti, quod morti mee tam benigne compassus, quod pro
me sollicitudines et continuas deo orationes fudisti. Immo
per dei graciam noveris me ad illum statum pervenisse, ut si-
cut tu hactenus michi profuisti, sic ego tibi amodo prodesse va-
leam apud deum. Dixit hoc, et statim ut veneat
paulatim eo conspiciente regredi cepit. Referebat autem
ille huius visionis inspector quod dum eum se distenderet celumque
conscenderet, non causa faciei ut ... huc illucque conversa-
ri ut valefacientes solent, retrocessit, sed sicut locutus cum ei
facie ad faciem fuerat, sic semper ad se converso vultu ad superna
tendens tam diu permansit quousque ut de beato martino
iam dicto legitur, patenti celo receptus, videri ultra non
potuit. Hec visio in hoc forte visioni illi respondeat,
quod severus sulpicius illam sicut ipse perhibet, licet ut
matutinis horis levi sopore dormiens tamen vidit; hanc autem
iste non dormiens, sed vigilans sub divo positus atque
orationi toto corde intentus conspexit. Sextus prior

Anno domini millesimo centesimo octavo domino
Guigoni premisso successit in prioratu domus
Carthusie Hugo monachus eiusdem domus, cui in sancti-
tate vite et morum probitate et preclara scientia et exemplari

Doctina et vix consimilis in ordine potuit reperiri: qui
fuit discipulus et specialis alumpnus dicti domini gui-
gonis. Sicut mirum. Sicut tante perfectionis homines tunc tem-
poris in carthusia extiterunt: quod non terrestres sed
angeli celestes videbantur. Eo enim tempore ex illa car-
dine precessit dns hugo et successor sci hugonis gra-
cianopolitani epi: qui postea fuit archieps vie-
nensis. Huius magne virtutes et prudentia: in diversis
scripturis valent reperiri. Siquidem dictus scs hugo gratiano-
politanus eps. eius sanctitate et vite puritate cognoscens
sibi dnm ad hunc vinct per dnm Innocentium papam. vo-
luit successorem ordinari. Dictus vero alter hugo.
qui in porcatu ut premissum est dco guidoni successit et
cum circa duos annos gregem sibi creditum laudabiliter
gubernasset: amore quietis et contemplationis prelatio-
nis pondus atque sollicitudinem gerit ferens et mutare
petijt et accepit: ac virum mirabilis sanctitatis et vite
domnum anthelmum monachum suum et loco suo subrogari pro-
curauit: circa annum dni millesimum centesimum trice-
simum nonum. **Septimus prior** tricesimo

Anno dni millesimo tricesimo nono vel circa. Dns
anthelmus prior portus carthusie suscepit
gubernandum. Hic de castello sabaudie quod dicitur chamgiu-
clarus parentibus ortus et libris scholaribus et divinis
ad modum eruditus: a dno bernhardo viro magne
sanctitatis et virtutis. porcus tunc portarum et cum audisset
verbum salutis. monachum habitum in dicta domo suscepit.
Hic bernhardus post mortem multis miraculis effulsit. in
Dictus quem bernhardus claraevallensis ad ipius instantiam
exposuit cantica canticorum. Verum cum domus carthu-
sie propter ruina nivium ut supra tactum est. et oppressione

monachorum. monachis ut plurimum indiget. Dominus hugo
predictus gratianopolitanus episcopus postea archiepiscopus vie
nensis magnis precibus apud dictum priorem exegit: ut
dictum ancellinum tunc novitium domui carthusie con
cederet et donaret. Quo ibidem suscepto regulam ordinis
tam constanter et indeclinabiliter exequebatur: ita ut
cunctis vita eius preberet religionis exemplum. Vocatus
ut supra premissum prior carthusie suscepit effectus regula sive
consuetudines. quas dominus guigo prefatus compilavit.
studuit imitari: eiusdem et subditos secundum eiusdem
instituta. voluit conservari. Siquidem post discessum
ipsius incomparabilis patris guigonis. ordo intepuisse vi
debatur. seu rigor discipline quia quidem erant viri animo for
tes: ex quo beatus ille sanctorum quorum conversatione immun
meruit ad celestia migrare. Sub eius itaque manu
indeclinabiliter regularia observabant instituta. or
doque carthusiensis florebat: multiplicabatur quoque et cre
scebat. Fratrem namque suum post se ipse traxit ad christi
anam alter frater eum precesserat: ultimo patrem ad mi
licia christi venire fecit. Multarum in terra bonarum con
suetudinum carthusie. extitit auctor et factor. Nec
hoc tacendum quod aqueductus miro sumptu et infatigabili
labore fabricans: longis meatibus ad cellas. coquinam
cetera(s)que officinas. aquarum tanta habundantia di
rexit: ut iugi lapsu defluentium copia: molendino
ibidem constructo sufficeret. Cumque talis esset cellę
desiderans secretum: parum enim sibi agere videbatur
multum quoque perdidisse. quia spiritualibus pueller vacare non
poterat: cum duodecim annis strenue et religiose dictam
domum gubernasset subsistuto sibi magne sanctitatis
et virtutis viro domino basilio monacho dicte domus: cum
maria ad pedes ihesu: totus contemplationi deditus.

morabatur in cella. Verum quia dominus Ancelinus post-
modum multorum miraculorum meruit privilegio refulgere: se-
quens eius vita non immerito recensenda videtur. Cum
enim ut premissum est sibi successorem substituisset dominus Bern-
hardus prior portarum predictus, qui ipsum ut premissum est
ad habitum monachicum suscepit, cupiens etiam ipse contempla-
plationi vacare: predictum dominum Ancelinum sibi ab ordine
substitui procuravit. Cui quia eidem ordini non presu-
mebat, erat enim summe obediencie: se ipsum tamquam
filium obediencie disposuit ad curam domus regendam. In qua
domo otio non torpens: magna exercuit opera.
Nam silvarum quarum magnam dicta domus habet possessio-
nem magna strage facta pratis grandibus latitudi-
nem patefecit, et agriculture patentes reddidit a-
gros. arborum quoque domesticarum copiosum nemus plan-
tari fecit et inseri. Cumque se nimis occupatum nimis
frui se terreret optatis. duorum evoluto spacio annorum
in dicto prioratu se absolvi procuravit: ad cellamque tutum
semperque dilectum penes matrem Carthusiam refugium prope-
ravit. Ubi sic mansitans: quia pro catholica veritate con-
stanti animo et fidei emulacione pergerit contra scisma-
ticos: paucis explicari non posset. Nam cum romane ecclesie
cardinales Alexandrum apostolice sedis summum pon-
tificem consecrassent, et Octavianus quem primus eorum
elegerat presidio imperatoris suffultus apostolicam sedem
arripuisset: Carthusiensis ordo ante omnes ut notum est
Alexandrum papam in apostolicum recepit, et ei obedire
curavit. Sed quis hoc fecit? Ancelinus cum Gaufrido
sapienti et egregie facundie viro. Hii etiam quamplu-
rimos ecclesiastici ordinis prelatos a devio errore re-
notantes ad unitatis lineam direxerunt et cum ipsis
catholicum probantes dictum Alexandrum confirmaverunt.

^ et approbantes

Notum fratrem z imperatori et antipape suo · quod fecerat
Ancelinus : et ab illo perdito · quod nec maledictionem nec bene-
dictionem habebat potestatem · dampnatus est · Sed non licuit di-
utius lucerna talem sub modio latere : sed super candela-
brum positam in domo dei lucere · Nam cum bellicensis eccle-
sia fuisset orbata pastore · et tandem Ancelinus ad eandem
capitulum fuit electus : et a dicto Allexandro papa confir-
matus · Cumque eandem regimine acceptare nollet · et nec ali-
qua via mundi · amore suo et tormentum posset induci :
a domino apostolico fuit obediencie compulsus · Consecratus vero
illo · a prefato sedis apostolice presule · et cum benedictione et di-
versis muneribus honorato : ad ovile suum regendum
remeavit · Qui in tanta abstinentia · et religionis perse-
verantia · et virtutum constantia · et vigiliis · et orationibus · e-
lemosinis · et ceteris operibus pietatis · super addito zelo
iustitie · postmodum vixit : ut omnes audientes et viden-
tes verterent in stuporem · Divinum enim officium non
in capella : sed cum canonicis in ecclesia frequentabat ·
Missam fere omni die · cum omni devotione · et lacrimarum ef-
fusione celebrabat · Dyocesis sue capellanos vel sa-
cerdotes insolentes · arguendo · et obsecrando · predi-
cando · et castigando · oleum cum vino miscendo : emen-
dare in melius satagebat · Quicumque etiam in hiis que
tuenda sunt susceperat · in iniuria faciens offendisset :
quantecumque essent potestatis · et quante vero dignitatis · et
nulli parcens · nullius quoque personam accipiens : et nihil
metuens · ac si martirium appeteret · tunc constantior · et
ipsum anathemate ligans : nunquam nisi satisfactione facta
solvebat · Nam cum comes sabaudie Hubertus amic-
dei filius · quendam eius sacerdotem capi fecisset · et eumque
sibi reddi episcopus petisset · nec impetrasset : sponte eius
qui eum ceperat · cum omni domo sua excommunicavit · Cu

vero didicisset ubi presbiter tenebatur, et misit qui caperet eum
episcopum Mantuanensem domnum Guillelmum. Quo invento, mo-
nuit quod ad ~~cum~~ erat proditum, ut dimitteret eum. Quo
nolente, assumens presbiterum episcopus eripuit eum de custo-
dia et ipso presente comite dicente et vociferante: Ergo qui-
dem non resisto vobis, faciet vero Dominus meus, qui sibi abstu-
lerit captivum suum. Sed postea tamen in timore eidem esse
sacerdoti, quod iterato insidiabatur ei ut caperet, tamen
egrederetur se defendere paratus, ab insidiis separatus gra-
viter vulneratus, infra paucos dies emigravit. Pro-
terea dictus comes calumpniabatur quedam in ecclesie pos-
sessionibus regalia et sed in iniuriam vel exactionem
Anselmo vivente facere non presumpsit. Cumque super
premissis episcopus eum appellasset, indignatus magis cepit
minari, non se dimissurum asserens premissa, quousque ea que sui iuris
erat haberet. Cumque eum iterum episcopus amoneret et intima-
ret excommunicationis sententiam nisi calumpnie abrenun-
tiaret et pro sacerdotis morte, quantum ad eum pertinebat, Deo
satisfaceret, perversus comes monita eius spernens et minatur
se a nullo excommunicari posse respondit, tamen a summo pon-
tifice ratum habens privilegium haberet. Fecit mora. prelium
illum principem non est veritus excommunicare in presentia sua.
Cum totus in ira succensus mala que eidem minaretur
turbe hominum cum eo erant diceret, quod pro tante temeritatis
ausu in principem statim capite puniretur, constantior
vir dei tunc effectus, inculcata sapientia sententiam
primatem expressius in Christo et eius corpore, quem ecclesia
segregans tradidit sathane. Stupebant qui aderant et
timentes ei, tamen intrepidus ipse manet. Sed et quod constan-
ti iusticie auctoritate sua in presentia comitem vir sanctus
sententiam tenuit, permittendum non est. Cum enim co-
mes ipse sedi apostolice intimasset ab episcopo se excommunicatum

belvacensi comiti privilegium sibi datum. mandavit ei
dominus papa per archiepiscopum Tarentasie et alium episcopum,
ut filium suum sive comitem prefatum, quem satis temere
excommunicavit, absolverent. precipiens eis, quod si nollet
moneret eum viri constancia, et ipsi eum absolverunt.
Prelatis itaque mandatis, et iussis ad monitores ubique
ut summo pontifici ex debito obediret, atque sibi prin-
cipe eum absolvendo placaret, rudit. Qui iniuste
ligatus est, solvi non debet, nisi lesor penitens, ple-
nam satisfaciat veritate; et si non digne punitus, matrem
tamen succurrentem, veritatemque occurrentem, et catholice ecclesie
reddi meretur. Cum dimiserunt eum episcopi, nec iuxta
quod mandatum eius fuerat, comitem absolvere presumpserunt.
Sed dominus papa tunc ei recitasse absolvit eum, et mandavit
episcopo comitem apostolica auctoritate absolutum. Motus
quoque animo vir fortis in Christo, et moleste ferens, contra
cathedram solitarius sedem desiderans, ut soli deo vaca-
ret et celle dilectam quietem repetiit. Sed ecclesia Belu-
acensis et tota patria illa de ipsius absentatione deso-
lata, clericique sui cum literis pape, quas pro eo impetra-
verant, eum repetentes, vix tandem obtinentes re-
duxerunt eum debito cum honore. Comes tamen non se pro
absoluto habuit, et nec ecclesiam ingredi presumpsit. Dice-
bat tamen hominem dei, et contestans non esse hominem sub celo
qui sit odio haberet. Affirmabat quoque ei, et vix se con-
tinens, mala in eum cogitabat, sed reverebatur eum valde
et sanctitati eius deferens non persone. Cumque huic
viro dei vite huius occidue terminus imineret, et cui sui
eidem suggererent, ut res suas distribueret, ait illis:
Absit a me ut testamentum faciam, qui nichil habeo;
quippe cum de hoc mundo non existam. Ceperunt autem
rogare eum, ut comiti dimitteret, adversus quem querelam

habebat. Quod nunquam se facturum asseruit, quousque
ipse calumpniam dimitteret qua faciebat et illam ecclesiam
in episcopi ac ecclesie possessionibus. Unde se excommunicatio-
ne fecerunt fidem faceret. Insuper et de sacerdote culpam
recognoscens peniteret. Cumque hec comiti intima-
da etiam ipso invito dudum fore cesserent censerent
et non erat qui auderet. Aderant ex Cartusie fratribus
duo, genere nobiles, sed humilitate ac fidei firmitate
nobiliores: Aymo videlicet vir quondam in seculo
magnificus ac potens, et Giraldus. Hii adeuntes
principem, que audierant eidem intimaverunt et consulen-
tes ei ut omnem calumpniam dimittendo veniam
tanti patris imploraret, quo ipsius quasi se felicem fore
credat, benedictionem mereatur. Quod audiens et deo
sibi in hoc consulente, et sancti patris, qui eius optabat
salutem, intercedentibus meritis, timore correptus et cor-
de compunctus in lacrimis erupit. Statimque veniens
ad eum et propriam confessus culpam, omnem calumpniam
dimisit et ecclesiam quam defensurus pactus Curcinado
confirmavit et humiliatus quoque coram eo, veniam implorans
impetravit et graciam. Impositisque illi manibus, vir
dei benedicens ait: Deus omnipotens pater et filius et spiri-
tus sanctus benedictionis sue et gracie tibi tribuat largi-
tatem et crescere te faciat et multiplicet, ac filium
tuum, cum non haberet filium sed filiam. Cumque sugge-
rerent ei ut diceret filiam, putantes eum errare, iterum
et tercio filium repetivit. Quam prophetiam non multo
post tempore nato sibi filio, noverimus impletam. Ex-
pletis quoque circa eum que decebant obsequiis et inter le-
tanias et cantica migravit ad dominum sexto kalen-
das iulii, anno etatis plus septuagesimo, episcopatus

quintodecimo. Cumque corpus eius ad lavandum fuisset
detectum: vir dei invenitur corpus suum gracilibus strinx-
isse funiculis. Ubi vero de mundi huius caligine preciosa
migravit ad lucem, dominus qui de tenebris fecit lu-
men splendescere, non est passus servum suum diutius in
occulto latere: sed in finitis et patentibus miraculis sancti-
tatem eius demonstravit. Sed quia ipsa narrando mag-
no indigent libello: tria de ipsis vel quatuor pro-
mitti solum sufficiat enarrare. Dum enim eius vene-
rabiles celebrarent exequias et tum satis conderetur
corpus sepulchro, omnibus qui aderant oculis mirabile
signum apparuit et gloriosum. Erant ubi positus
fuit tres lampades noctibus accendi consuete non
diebus: nisi in precipuis sollempnitatibus preclaris.
Sed hec erat celebritas preclara: non funus sed triumphus.
Viderunt enim astantes in una lampadum illarum ignem
succrescendo flamescere: in mensoque lumine coruscare.
Dumque stupentes admirarentur, ecce alias duas ce-
merunt similiter accendi: ob quod pariter plus solito more
micantes. Fit clarior ecclesie exultantis celebritas, con-
currunt undique. tam qui aderant advenientes quam cuncti
ad tam grande spectaculum: hubertus quoque comes
et soror eius gyraldus meneß. Utriusque etiam
sexus hec audiens multitudo infinita concurrit:
deum in sancto suo predicant laudantes. Mirum quod similia
tum dicitur. puerulus quidam annorum trium. matre ipsius
alias occupata domo egressus a longius quoque pergre-
diens: huc illucque vagari cepit. Tardiori vero
hora mater filii recordata, diu ubique indagando
querebat: tum ecce ipsum in gurgite lapsum re-
perit ab aqua moveri. Accedens quoque et levans:

ipsum iam extinctum invenit. Cum vero domi esset
delatus, iam mane erat, quia ut creditur per totam noc-
tem in gurgite remanserat, sic submersus ad sepe-
liendum eum sepulturam parabatur. Mater vero eum sepeliri
non permisit: sed sancti sepulcro glebe recondite, eum
potius censuit deferendum. Credo enim inquit quod eius
meritis reddet michi dominus filium meum: quem peccatis me-
is exigentibus abstulit fraus inimici. Statimque
mox eum prece corpusculum ad sancti deferunt sepulcrum:
comitantibus eos parentibus et vicinis. Post pusil-
lum namque cepit puer moveri, matre tremefacta, ab
ipso se retrahente: et rei eventum expectante. Par-
uo autem intervallo facto, nemine ad eum attendente:
stupentibus omnibus surrexit, et assumpto baculo
qui iuxta se erat ambulans: vertit se iuxta sanctum se-
pulcrum et resedit. Cum demum attendente matre, et
aliis cunctantibus, incolumis et nichil mali habens
allocutus cepit loqui: et ad propria remeavit. Adoles-
cens quidam nobilis diro eventu laborabat, id est
cottidiana cum terciana febribus: simulque epilentia id est
passione caduca. Hic de vino potatus in quo sanctum cor-
pus est ablutum: liberatus est. Cuius vini potu multi
a diversis egritudinibus sunt sanati. Dum adhuc sanctus
iste viveret, et gebennas pro quodam negotio devenisset:
Binammdus quidam civis suus, ipsum meruit hos-
pitem habere. Cumque sedisset, ait: Ubi est domina? Volo
eam videre. Qua ingressa, exhortabatur utrosque de
fide coniugii, et legitimo amore: de bonis actibus,
et timore dei. Dicit ei vir: Domine propria cuncta habe-
mus: sed quod maxime cupimus prolem non habemus. Cum vir
sanctus vocans ad se mulierem, signum crucis ei

in fronte fecit · et quod ludens dixit · In nomine domini · fiat
michi unum filium · In virtute quoque sancte crucis · mandatum
fidei · et fidem confectus effectus · Nam infra annum
nato eius filio gavisi sunt · Octauus prior

Anno domini millesimo centesimo quinquagesimo primo et
in prioratu carthusie · eidem sancto Anthelmo suc-
cessit ut premissum est et recolende memorie dompnus Basi-
lius · monachus dicte domus · Qui inter sancta pre-
clarus et virtutibus eximius domum carthusie non modi-
cum in spiritualibus temporalibusque ampliavit · ac con-
stitutiones et statuta multa ad ordinem spectantia
compilavit · Hic viginti tribus annis vel circa et priora-
tum carthusie et totum ordinem · qui multum tempore suo
fuit in domibus ampliatus · mirabiliter rexit et gu-
bernavit · monimenta sui preclari regiminis posteris
dimisit in exemplum et deficiens quoque mortuus est in
senectute bona. circa annum domini millesimum cente-
simum septuagesimum tercium · et sepultus in dicta
domo miraculis coruscando · Hic fratrem Hugonem
postea Lincolniensem episcopum recepit · ad ordinem et qui
qualis vite · quanteque sanctitatis et doctrine fuit · tam
in ordine quam in dicto episcopatu et qui eius mirabilem et luci-
lentam vitam legit · faciliter poterit reperire · Nam tam
in morte quam in vita · et post mortem tot miraculis co-
ruscavit et quod inter sanctos numerari meruit ab ecclesia so-
lempniter canonizari · Hic igitur sanctus Hugo · cum novus
tyrunculus · cum professus · et moribus vitaque maturus et
maxima carnis incitacione post mortem domini · Basi-
lii sui patris spiritualis · in dicta carthusia deo milita-
ret et tanta ei carnis temptacio · tamque continue et cum im-
portune exorta est · ut malis gehenalibus flam-

mis tradi . qd tantis . supplicijs urgeri . Ad plenum at
tingimus congressus nemo inferre posset . quibus la-
mis . quantis gemitibus . qua crebra confessione . qua
aspera flagellatione . ad diuinum expeticit adiutorium .
ut cor conteritur . corpus spiritu cruciando . Demum athle-
te fortissimo . conflictu quidem non superato et non victo sed fati-
gato . tenuis sopor obrepsit . Continuo velud in
extessu positus . vidit virum dei qui eum susceperat ad
ordinem . sanctum basilium . vultu et amictu angelico
radiantem . astitisse sibi . seque sic voce blanda allo-
quente . Quid tibi est fili carissime . Surge et velle tu-
um fiducialiter enarra . Ille vero ad eum ait . O pater
bone et nutritor meus piissime . affligit me usque ad mor-
tem . lex peccati et mortis . que est in membris meis . Et
nisi more solito auxilieris mihi . eum moriet puer tuus
Vix dum compleuit . eum igitur sta . auxiliabor tibi . Mox
que patefacit nouacula . quam manu tenere videbatur . visce-
ribus eius . quasi striuma ignea inde visus est excis-
sisse . longiusque extra cellam proiecisse . Dataque bene-
dictione medicus discessit . Eger vero sanatus . et sibi red-
ditus . sopno fugiente . consurrexit . Letusque super modum de
ostensa sibi claritate medici sui . in corde et carne mira-
biliter se reperit immutatum Nonus prior

Anno domini millesimo centesimo septuagesimo quinto
Cui cum . in prioratu carthusie successit dominus hugo
morthus dictus domus . Qui utrum fuerit ille de quo supra nar-
ratum est in sexto loco . an fuerit alius taliter nominatus .
clarum non habetur . Iste non nisi duobus annis prior existens .
sic sue uite pauca monimenta dimisit . Cum enim contem-
plationi totus deditus esset et quieti . prelationis pondus atque
solicitudinem grauiter ferens . a capitulo generali sibi iniunctam pro-
curauit et accepit Circa hoc tempus videtur contigisse

quod non ingerere ad memoriam pt reduci. Domnus
Stephanus primus prior portarum post ea episcopus diensis mira-
culose peratus et tantis in vita et post mortem miraculis
refulsit: ut cunctos legentes pene vertere in stuporem.
Nam tot mortuos suscitavit et cecos illuminavit et
alias quam in firmitates incurabiles ad sanitatem reduxit:
quod nimis narrando nimium extenderet in immensum. Ab hoc
enim tempore circa: non aliquis reperitur fuisse episcopus de ordine car-
thusiensi. Si quis tamen causam vellet investigare. quare tam
longo tempore de ordine episcopi non fuerunt peati et fatisit
pt videri. quia tempore moderno episcopi magis favore humano
quam oraculo divino procurantur. Decimus prior.

Anno domini millesimo centesimo septuagesimo sex-
to vel circa: domnus iatelinus eidem hugoni suc-
cessit in officio prioratus. Hic itaque tante sanctitatis et me-
riti et caritatis virtutis extitit et exempli: ut unus
fere de antiquius sanctis patribus esse videretur. Et licet quamquam
aliquibus forte incredibile videatur et circa sexaginta an-
nos rexit tam laudabiliter carthusie prioratum: quod omnes fere
videntes et audientes in admirationem verterentur et
stuporem. Iste recepit ad ordinem petrum custodi pa-
trem clementis pape quarti: cuius media domo defunctus
est et sepultus. ¶ Huius tempore ut presumitur vel circa. contigit in
carthusia: quod volo ad memoriam narrando revocare.
Fuit ibidem ut fertur quidam monachus sanctissime vite
et obedientie singularis: quem tandem evocatum a domino: diem clau-
sit extremum. Sed dominus qui retribuit unicuique secundum opera eius
non sic passus servum suum sub modio in occulto latere.
sed infinitis et patentibus miraculis eum illustravit post mor-
tem: ut innumeri populi de sabaudia et delphinatu et quorum
multi languidos infirmos quam suos deferebant ad sepulcrum
eius in carthusia: denique ex eorum liberatione in presentia
christo suo offerrent: benedicerent et laudarent. Siquidem

multi infirmi et leprosi et ceci et claudi et paralitici et sur-
di et muti et alia quacumque infirmitate detenti cum eius
sepulcrum attigissent sanabantur. Stupor omnes circumde-
rat videntes tanta mirabilia que deus operabatur per sanctum
suum. Diebus dies succedunt et menses mensibus: mira-
cula que cottidie accrescunt. Sed dyabolus mille doli
artifex dicte domui carthusie invidens quod virus tan-
tum emittit et que in natalitiis et solempnitatibus
sanctorum suas et nefarias et lascivas solempnitates
immiscere conatur et quanto que maiora sunt festa sanctorum
tanto corrupta lascivia et vanitate per homines seculo de-
ditos eorum festis illudit. dyabolus in quo invidens dicte domui
~~domui~~ et tanta turbatione et inquiete ibidem obstrepitu hominum
concurrentium concitavit: quod nulli monachorum deo famulari ul-
terius vacare licebat et quod peius est quod plura inhonesta perpetra-
bat. Sed vir perspicacitatis ingenii prior carthusie suorum
fere graviter tanta inquietudine filiorum: has pravas sancto suo
potuit facere querelas. Hiccine fili carissime hoc est retri-
buto quod retribuisti nobis. Cum ad deum tuum perpetuo in
gloria coeturus ascendisti: nobis que tante inquietudinis
bellum inducis. Non sit fili certe non sit: sed eodem pigritie
quo adversarium confudisti: eo te aggrediar esse necesse.
Obedientiam enim quam in hoc tempore carnis vilitate dimi-
casti et que etiam in pace perpetua perduravit. Sed etiam
fratribus et sociis tuis in hoc loco pace et tranquilli-
tate privabit. Cumque dictus prior accederet ad tumulum
ait. In virtute sancte obedientie fili mi te precipio quatenus sicut in
vita tua mira obediens fuisti sic et nunc existas:
nullum miraculum de cetero facere presumas. O miraculum in-
inauditum. Nam post preceptum tanta cessatio est
omnia subsecuta: quod ad dictum sepulcrum ulterius facere

miraculum non prescripsit. Et qui in vita sua prelato obedivit:
post mortem etiam obedire non negavit. Perseveravit
autem dictus beatus Anselmus ut fertur in prioratu Car-
thusie usque ad annum domini millesimum ducentesimum tricesimum
tertium et ac sic plenus dierum mortuus est in senectute
sancta: ibidemque sepultus. Undecimus prior.

Anno domini millesimo ducentesimo tricesimo quarto dicto Ansel-
mo in prioratu Carthusie successit vir magne
sanctitatis et miti dominus Martinus monachus videlicet dicte
domus: ac sancte singularis. Siquidem tamen iam tempore suo ordi-
nis statum attenuisset: nulla tamen persona in toto ordine ei
consimilis putabatur. Nam in temetu deo dante et tota exem-
plis suis in ordine semina virtutum plantavit et rigavit:
que posteris sequentibus sed in memoria laudabile dimisit.
Cum tamen per X annos vel circa prioratu Carthusie rexis-
set et deficiens mortuus est: ac in dicta domo sepultus.
Huius tempore ut videtur inter domum Carthusie et Cabaiatu-
quidam maximus mons sed ab aliis montibus dividens et per
plura miliaria tamquam de vallis tussicis ad alios montes
accessit. Decemque in ipsa valle villas terra et lapidibus
operuit: atque ita quinque milia hominum suffocavit. Huius
et ut narratur tempore in Toleto Hispanie quidam iudeus
generando una rupe pro vinea ampliando in medio
lapidis rupis invenit concavitate una: et nulla peni-
tus divisione habente neque scissura et in concavi-
tate reperit librum unum quasi folia lignea habentem.
Qui liber tribus linguis hebrayce greca et latine
scriptus: tantum de terra habet quantum unum psalterium et
de triplici mundo ab Adam usque ad antichristum loquebatur
proprietatem hominum cuiusque mundi exprimendo principium vero
tercii mundi posuit in Christo sic. In tercio mundo filius dei
nascetur ex virgine Maria: et pro salute hominum patietur.
Quod legens iudeus statim cum omni domo sua baptizatus

Anno domini millesimo ducentesimo **Duodecimus prior.**
quadragesimo octavo vel circa eidem Martino successit
in prioratu Carthusie venerabilis memorie domnus Bernardus. Hic
multis virtutibus, scientia non modica, tam divina quam huma-
na preminuit et scientiam suam vita posteris dimisit in exem-
plum. Iste posuit reliquias multorum sanctorum in ecclesia superiori
domus Carthusie, in qua quievit commoratus [illegible] deficiens quam diem
clausit extremum circa annum domini millesimum ducentesimum quinquagesimum
quintum, et in dicta domo sepultus. **Tertiusdecimus prior.**

Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo septimo vel
circa, eidem domno Bernardo in prioratu Carthusie suc-
cessit recolende et sancte memorie domnus Rifferius Mothus
videlicet dicte domus, et litteris secularibus et divinis admodum
eruditus, et doctrina in sermonio et exhortatione effi-
cacissimus. Hic Carthusiensis propositi consuetudines aug-
mentavit, compilavit, correxit et pulchriori stilo ex-
ornatas ad perfectum usque perduxit, et confirmari fecit a
capitulo generali anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo
nono. Qui cum prioratum Carthusie ac totum ordinem
strenuissime gubernasset per annos undecim vel circa, bono
fine quievit in domino et sepultus est in Carthusia; suam
bonam doctrinam perpetuo posteris dimisit in exemplum.

Anno domini millesimo ducentesimo **Prior xiiii.** xiiii
sexagesimo septimo, dicto domno Rifferio successit in
prioratu Carthusie domnus Girardus, qui sancta vita ac
fama preclarus, cum sex annis vel circa strenue dic-
tam domum et totum ordinem sub regulari observantia gu-
bernasset, bono fine quievit in domino et in eadem domo se-
pultus. **Prior quintusdecimus.** 17

Anno domini millesimo ducentesimo septuagesimo ter-
tio, domnus Guillelmus homo magne virtutis et
religiositatis, dicto domno Girardo in prioratu Carthusie
successit. Rexitque per quinque annos aliarum suarum virtu-
tum et doctrina et dictam domum ordinemque rexit laudabili-

et gubernat; diem clausit extremum. sepultus est in
dicta domo. Huius tempore greci ad unitatem ecclesie redire pro-
miserunt, et in signum cuius spiritum sanctum professi sunt a patre filioque
procedere; simbolum in generali concilio solempniter decantando.
Nuncii vero tartarorum infra dictum concilium baptizati ad propria
redierunt. Multi et reges et barones cum rudulpho electo
nominato in regem romanorum predicato a papa gregorio de no-
cruce signati fuerunt, pro subsidio terre sancte; transierunt
que ultra mare circa ducenta milia xpianorum. xvj prior.
16 Anno domini millesimo ducentesimo septuagesimo octavo,
Eidem domino guillelmo in prioratu carthusie successit
sancte memorie beatus boso monachus dicte domus. Hic fuit
vir magne sanctitatis et vite; magnique meriti apud deum
et homines noscitur extitisse. Ipsius enim meritis et precibus
duos homines a mortuis deus adhuc vivens suscitavit. Nam
cum quondam in carthusia fabrica erigeretur, quidam de mini-
stris de superficie altissime fabrice corruens et collisus ad
terram; totus quasi confractus exspiravit. Cumque coram beato
bosone dictus mortuus foret delatus, fusa pro ipso ad
deum prece, inmediate sanus et incolumis surrexit;
simulque ad opus suum ire perrexit. Emit etiam grangiam de
foresta; quam domus carthusie tenet et possidet de presenti.
Abbatia talesii que tunc erat de ordine sancti benedicti
fere omnia bona sua ex malo regimine; domino aymaro
de bellomonte impignoraverat, sive aliter alienaverat, ita
quod de cetero spes recuperandi non erat; vir dei beatus boso
zelo domus dei accensus, dicta bona de manu ipsius
redemit, supplicantibus et rogantibus abbate et monachis
dicte abbatie; postque de consensu pape dicta abbatia
fuit ordini concessa. Fuit ergo dominus boso, valde fervidus
et zelator in iuribus domus sue defendendis. Ista quidem
unice ut cetera permittam. minera ferrea que est in monte

de bonnant sita infra terminos carthusie et extraheret per
quosdam piscatores mundo copiosos: vir dei senectutis oblitus
baculo in bacillia membra sustentans et quietique domus
sue secum adducens: deinde monte se in accessibile hominibus
sicut non pastoribus cum difficultate ostendit. Cumque
dulcibus verbis eos a cepto opere cohibere non posset: du-
rius alloquens comminatoria in verba prorupit. Dixit enim eis
quod nisi a cepto opere cessarent: illis cum quinquaginta armatis
venire non differret. Tunc viri dei taliter allocutum
eos admirantes: ipsumque scientes a comite sabaudie
et delphino viennensi diligi et venerari: a cepto opere
desistentes: ulterius talia facere non presumpserunt. Huius
tempore templariorum ordo a summo pontifice fuit destructus:
eo quod sub pelle vulpina peiores sarracenis in fide
christiana erant effecti. Vixit autem hic beatus boso in suo
prioratu annis triginta quinque et plus minus uno et mor-
tuus est in senectute sua: sepultusque in dicta domo. Super
cuius tumba nascitur herba: que multis prestitit et cottidie
prestat sanitatis medelam: potissime contra febres. Nam a
diversis partibus mundi sepe adveniunt diverse persone et quidam de
dicta herba. Et aliis herbis super corpora aliorum fratrum
in dicto cimiterio existentibus accipientes: multis cura-
tionibus medela extiterunt. Nam rustici illarum partium
se in infirmitatibus suis medela non utuntur. xviii prior

Anno domini millesimo trecentesimo quartodecimo: dicto
Bosoni. domnus aymo monachus carthusie eiusdem in
prioratu successit. Cui sua multa et discretione prudentius:
vitaque et districtione exemplaris: cum dictam domum
et totum ordinem laudabiliter quindecim annis guber-
nasset: amore quietis et contemplationis atque pocius contem-
plationis et solitudinis privatus a capitulo generali mi-
sericordia petiit: et accepit. Sub cuius prioratu con-
structi non debet domus carthusie fuit tota combusta:

ac fere ad nichilum redacta. Cum enim dominus de Grandiso-
no pro una domo ordinis per ipsum edificanda presencia op-
tinenda. Carthusiam venisset tempore capituli generalis et famili-
ciis in tante igne in camera in qua dormiebat incendentibus:
totius domus ruina per eundem extitit. Ob hoc priores
qui ad capitulum venerant nec non divites et pauperes no-
biles et ignobiles eiusdem domus destructionem nimium
condolentes: erga reparationem ipsius liberalissimi extiterunt.
Eam subito eam de lapidibus edificantes quae tamen de lig-
nis erat: sine comparatione in melius commutaverunt: ita ut
non minus de eius reparatione commissi gauderet: quam
de ipsius doluerit combustione. Aliud quoque suum tempore sui pri-
oratus evenit: per quod zeli eius sinceritas pro domo car-
thusie demonstratur. Dominus Intimotum Aymarus magnus baro
comitatus Sabaudie. occasione cuiusdam iurisdictionis quam
iste contra domus carthusie habere se pretendebat: sub ipsius pretextu
tempore capituli generalis cum satellitibus suis. portas carthusie
non sine vicio infringere: alias quoque violentias irrogare. Cumque
dictus prior timeret habitam in posterum iniuriam domui car-
thusie effici in detrimentum vel ruinam: comiti Sabaudie et
delphino Viennensi hanc violentiam studuit intimare: et
super premissis petens iustitie complementum. Sed non pre-
valuit ei huiusmodi sermo contra dictum baronem: quem multum di-
ligebat. Cum dictus prior perspiceret in genere zelo domus
sue accensus: hanc violentiam regi Francie studuit in-
timare. Ob cuius rei gratiam. dictus rex fortiter commotus: dictis
comiti et delphino mandavit ut contra eundem de dicto barone et
sociis eius faceret iusticiam. ad ipsius prioris voluntatem.
Aliasque dictam domum carthusie usque ad solum faceret destrui
in contemptum ipsorum: eamque multo melius in regno suo funda-
ret. Quod illi audientes: multum enim gravant dictam do-
mum in territorio eorum fore constructum. sique divisit seu
posita est in confinibus comitatus et delphinatus predictorum:

dcm barone vna cu sequacib9 suis cu fune ad
collu ire carthusiaz mādauerit ⁊ ac se sbmitte
pedibus ⁊ inic dci prioris. Qua miaz stati ab
ipo priore miaz. plene obtine meruerit i ɔspectu
tm publico i ɔstructo. ad cautela futuroz ⁊ p quod
dcus baro oī iuri qd se hre ptēdebat infra tmi
nos carth. ⁊ ꝑpetuis tpibus rinunciauit. Cui9 tpe
prioris prioratus dno quito ɔtigit i mackin infra septi
In dca eni domo carth. fuit q̄daz magne religi
onis monach9 dñs petr9 fauery vocat9. Hic prior
dom9 ste trinit effectus ⁊ p strenuitate moꝝ ac
sbtilitate ingenii ꝑcurator gnal toti9 ord ad cau
sas ptractandas i curia romana e effectus. Cu aut p
iuncta sibi obia i dca ciuitate manet ⁊ ɔtigit
eu gui i infirmitate vexari. ordiatone qȝ ut credit
diuina. ɔtigit dnm hbertu priore bonipassi ad ipm
infirmu deuenire. Que mox ut infirm9 vidit gauisus
e gaudio magno valde. Dixit qȝ ei. fr mi. tu
me tradas sepulture. Stetit qȝ frater sui ad eu ⁊
ɔfessione eius sta. sacra i unctione cu viatico pe
tiit ⁊ accepit. Dco vo dno herberto. alia occasi
one ab infirmo ad horaz recedente ⁊ ecce sathan hu
mani gnis inimic9 an lectu ei9 stati affuit mag
nu volumine portans. i quo oia pcta qȝ dcus infirmus
ɔmiserat i tota uita sua ⁊ erant descripta. Qui ante
faciez dci infirmi. cu magna ꝑteruia se ponens i
eidem oia pcta sua i ꝑpeabat pteriit cathimado.
Cu vo infirm9 p timore ⁊ timore horribilis visionis qd
responderet nesciret ⁊ nisi hoc timm. qz i ɔfessione
sua ɔfidet pccoꝝ remissione ⁊ mag ac mag satha
instebat eu ad desperatone i cfinate. Cepit aute
infirm9 time ⁊ palescere ⁊ ac se i baratru desperatois

iam tardabat : nisi superna cum gratia clementi o-
celo inspexisset. Subito namque mestorum consolator : la-
borantium fortitudo : desperatorum auxiliatio (releuator) : affuit
beatissima virgo maria : ultra humana narratione lu-
cidissima et splendidissima : in brachiis suis puerum
deferens : inenarrabiliter speciosum : dixitque infirmo
iam fere desperato tamquam astans. Frater mi igitur cur
times : cur diffidis? Per istum enim puerum specio-
sum : omnia peccata tua sunt soluta. Ad hec verba satha-
nas qui aduenerat : nimium confusus : de loco illo turpiter
est egressus. Statimque ab oculis infirmi : cum puero
euanuit ista domina gloriosa. Tunc infirmus in tanta ex-
ultatione et leticia cordis remansit : quanta sicut re-
ferebat ab ipso exprimi : uel ab auditore capi non va-
lebat. Cum uero dictus dominus herbertus ad ipsum in-
firmum rediisset : eidem omnem visionem enarrauit. Hec autem
visio non in sompnis sed aperte dicto domino petro fuit facta
die iam ad vesperam inclinante. Deinde post ~~matu~~
matutinas noctis fere sequentis solus septem psal-
mos cum letania prout poterat incepit dicere. Cum
autem dicendo letaniam nimium grauaretur : dominum domi-
num herbertum. ut se iuuaret rogauit. Dum vero communiter
letaniam dicerent ~~dicerent~~ dicerent : venissentque ad locum illum
in quo dicitur omnes sancti orate pro nobis : subito post predictam postu-
lationem. eleuans infirmus digitum dextre manus : cum toto
leticia maxima subrisit : dicens. Ad sanctum qui modo hic est :
orate pro me. Qua postulatione cum magno fauore tre-
bundus ingeminans : spiritum exalauit. Ex quo aptissime co-
nicitur : quod sanctos uiderit : qui ad eum venerant contra malignis
spiritibus defendendum. xviii. prior.

18 Anno domini millesimo trecentesimo tercio : dicto aymoni
in prioratu carthusie successit vir venerabilis et magister

et scientie et contemplationis. Dompnus Iacobus de Minuciate in-
monachus dicte domus. Qui dictam domum strenue re-
xit et gubernavit; itaque quod ab omnibus in magno honore
et reverentia habebatur; tamen pro nimia solitudine
contemplationis et quieti solite vacare non posse ad suam impor-
tunam instantiam a capitulo sequenti habuit veniam ab officio pri- 19
oratus. xiius prior

Anno domini millesimo trecentesimo tricesimo primo dicto
Iacobo in prioratu Cartusie successit dñe note et
recolende memorie nomine virtute et scientia. Dompnus Clarus
vocatus. Qui tunc prior Parisiensis; litteris scolaribus et
divinis admodum eruditus; facundia admirabilis atque
exhortatione efficacissimus; in tantum ut publica vox esset
et fama inter eos qui eum cognoscebant quod consimilis ei in vir-
tute et scientia in tota dicti viri posset reperiri. Et propter hoc secundus
~~fide~~ clericus mundi a multis vocabatur; ipsum volentes
nec valentes honorifice preponere domino pape. Tamen vero stre-
nue rexisse dictam domum et totum ordinem quinque annis guber-
nasset, deficiens mortuus est, et in dicta domo sepultus.

¶ Huius enim tempore fertur evenisse quod domino. Dompnus ~~Johannes~~
Tornerii monachus dicte domus; homo valde ydoneus et
magne sanctitatis et meriti; ad officium fuit sacerdotale pro-
motus. Qui tunc ut moris est primam missam in conventu ce-
lebrare deberet; sacrista dicte domus videns ipsum nimium
tarde ad ecclesiam venire, post missa celebrata ad ci-
cellam ~~eius igneo splendore rutilabat; sicut sol radius~~
accessit; et ipsam aperiens cuotauit. Tunc erat tota
illa cella interius igneo splendore rutilabat; sicut
solis radius in vitro positus totum lumen suum
emittit in virtute sua. Dictus vero monachus tunc evo-
catus ad dominum sacristam accessisse velud flamma
ignis totus ardens videbatur. Ob hoc dictus sacrista
nimium attonitus atque stupefactus tunc ad ecclesiam

imearet oculos qz v'sus tellam illam iduxit : ecce
mirabile dictu : quatuor cereos i aere sup quatuor angu-
los dce telle ardentes : inspexit · Hoc miraculu de sto
vio iste : sb isto pore euenit · Qz aliud u minus isto
sb dono Johe berelli i finibus i vitrsio primo loco de-
scripto · ds p ipm opatus ē · Qd dicto i isto loco
pono : ut futuris istius legentibus scenati ostendat :
Cu em iste deuotus monachus sb dco pore fuisset p-
curator constitutus : ut pute qui i actiua et contemplatiua
uita ualde ydoneus habebat : quidam rusticus dce
domini contiguus ad dcm pcuratore accessit · secu
quedam deferes instrumenta quinque trecas qbs emerat :
ut ipm forte sup pmissis consuleret : siue ut potius
dicat dca instrumenta custodiret · Tunc a casu dcus
pcurator dco rustico dixit : quatenus ita ad ignem
ligna deferret · Erat em hiems : et magnu
frigus · Cumqz dca ligna detulisset · et sup ignem ar-
dente pieisset : casu dca instrumenta cu obliuione
cu dcis lignis iactauit : ad dcm pcuratorem i me-
diate attendes · de negocijs suis cu ipo tractaturus ·
Longi vo spacio tpis elapso : cu dcus rusticus dca
instrumenta quereret nec i veniret : demu recordatus
ipa cu lignis i igne pieisse · Vñ ho flens et eiu-
labs seqz ipm nimis clamoribus dilanians : desperato
hoi similis videbat · Dcus vo prius pcurator una et
passione commotus cu confidencia iussit i deo : ab ipo qz
pace seggatus oroi se dedit · Statimqz dictu rusti-
cu admonuit : vade i qt · et instrumenta tua ubi p-
iecisti require · Dcs vo rusticus ad dcm ignem valde
ardentem accessit : dcaqz instrumenta i medio · sine a-
ligna inuenit lesione flamarum · Tunc dcus pcurator ·
humana timens gloriam captare : ipm rusticum exora-
uit : ut nulli hoc miraculum intimaret · Ipse vo deo
i spiritu forte · qui sub suis mirabilis vult videri :

neq̃q̃ ſibi ĩ ītmedo miracłm p̃dcm̃ obedinit.
Anno dñi millẽ trentiſio treſio xx p̃or
ſeptimo: eidem dno claō ſucceſſit p̃dc̃s dn̄s
ligrobius de minato. iſtito ĩ offo p̃orat'. Cum tu
ꝯt voluntate ſuaz ⁊ mſtu renitendo. cet ĩ dta
admiſſione ꝯfirmat' ẽ tu amore ꝯtemplacionis
⁊ quietis. ſolitudine tpalium. ⁊ ĩ ꝗetudie ort
rerum laboꝝ minimi ꝯtinuet ẽ: tu imaz a capſo
gnali hre no poſſz ẽ ĩ qnto anno ſui rgiminis
capłm p̃uatu ꝯuocauit īfra ann: ac ſine opor
tune ſiue ĩ portune p̃tinauit abſolui. Ab hoc
ordo minimi ĩ dignat' ẽ ordinauit ĩ ſequenti ca
pło gnali: ut nullꝰ p̃or carthe de ceto a capło
p̃uato poſſit abſolui. Verũ ut poſtea fuerit reno
tatu: ignorat. Vn̄ vo deus oſtendit. q ipm ex ĩ por
tuna eius ĩſtantia offendiſſz: quippe ut bis ab ipo vo
tus ad dcm p̃oratu. eidem igit' extitiſſz. omitteb'
ſuas de talento ſibi credito paſc'e nolendo: tanta ſubito
pꝰ dcam abſolutione ẽ ĩ ſinitate p̃cuſſus: ut cunct'
inoteſcit ipeq' etia dicit manifeſte: ꝙ pt dcam ĩg
titudine a deo ſe fore p̃cuſſu. Ita qui an alios
potuit. ⁊ noluit admīſtrac: pꝰ modu uſq' ad morte.
⁊ p mltos annos ĩ dignit' adiutoe. Sz deꝰ ꝗ talentu
eidz ꝯtulit: de iſto rone ĩ ſinitatis expetita. ꝯtētꝰ
no fuit ẽ qm etia ſibi tale ſucceſſore p̃tinauit: ꝗ
voluntate diuina adimplendo. illiꝰ ĩ obediaz totaliter
exp'gerit. Cum vo bn̄ fuiſſz expurgata: a dno euo
catꝰ. ĩ carthuſia fuit ſepultꝰ: anno dñi milleſio tre
teſio ſexageſio ſc̃o. De ꝗ fuit relatu ꝙ plura miracla
fecit pꝰ morte: ſz qntu ut qualia memorie no occurrit.
Certe ſiquidez p̃dictus vir fuit ꝯtemplacionis ẽ tanti ꝯ
ſilij ẽ ſapientie ⁊ diſcrecionis ẽ ut tu ipo colloquentes

mo xv ... [illegible]
... [illegible] iacob

Seu ab ipo ꝯsolatore; uel ꝯsiliu requireret: q̃si ange-
lu dei se credere respexisse. Ad cui9 instantia & requisicōe;
hubertus delphinus vienēs centu florenos annales domui
carthusie donauit: & p pelliciis & in dumetis monachorum. XXI

21 Anno dni millesimo trecentesimo quadragesimo Prior.
tercio: dicto dno iacobo successit in officio prioratus
vir admirabilis in genere & stile: dns henricus polleti. ...
prior parisiensis. Hic litteris scolaribus & diuinis admodum
eruditus: facundia quoque ac memoria singularis: nulli
in ordine secundus putabatur. Qz & tam ydoneus erat in actiua
uita: ut vix aliquis ꝯsilio ei posset reperiri. Eiusque
a quoque sibi credito. et bona sua ... erat perditurus.
Uere cu ꝯtra omnes sape desipere sit: dum quidam ꝯsue-
tudine in ordine quod honesta putabat. ꝯtra statuta rusti-
citate ordinis antiqua introducere niteretur: ordo que su-
capitulum generale eidem ꝯsentire recusaret: cum tribus
annis laudabiliter cartusiam domum rexisset: ... ab
ipo capitulo requireret. facilitate ipam meruit optinere.
Ob quam causam quietus de domo. eiusdem absolutio-
ne grauiter ferens: ... ipm noluit eligere in priorem:
sed ipe nullo modo ꝯsensit. Cui postea parisiensis
effectus: in eadem domo sepultus. XXII prior.

22 Anno dni millesimo trecentesimo quadragesimo sexto:
predicto henrico polleti successit in officio prioratus
ho admirabilis uite & sanctitatis: dominus Johannes birel-
li. cui diuina sua prudentia quam humana: discretione & de-
uotione prefulgens: deo & hominibus dilectus. atque ... in
tantum ut fere nullus. cum tempore suo in ecclesia dei prefuisset:
auctoritate uel fama. Ob hoc cum clemens papa
sextus. viam fuisset vniuerse carnis ingressus: maior
pars cardinalium. ipm in summum pontificem eligere dis-
ponebat. Videns uel cardinalis petragoricensis eiusdem
electione ad effectum velle perduci: in custinet dam ...

ce iusticie : equitatis ⁊ n° ullu mudi hoiez ctra
iusticiaz vereri : surget i medio collegij cuij · Dm
cardiales : vos qd facitis ignoratis · Ignatis porem
carthu^e · tante fore iusticie · rigorisqz ⁊ constatis ⁊ q
si i papa ipm eligimus · p certo ad statu nos re
ducet antiquu : equidez ultra infra quatuor meses q
dingnas gdiuret · Sic em cuiusqz invenerit psona : qz
ettiaz dei zelans · ut leo offendit · Cui dci cardina
les ptiti : sibi qz ipi carnalit' metuentes : ipo p
termisso · dnm i nocenciu sextu i papa elegerut ·
Cui dcus papa ipm porez · face voluit cardia
lem : sz ipe nullatenus acceptauit · Fuit naqz
dcus por potens i ope ⁊ sermone ⁊ n° cuiusqz psona
accipiens : sepius dco pape · regibus qz baronibus
lras exhortatorias seu ad monitorias scribebat :
ut idem corrigi mereret · Huc em lras eius estima
bat : ut si adeo trasmissas · Vn semel : qz cu pre
dco summo pontifici scripsisset : quatenus sic se a nepo
tulis suis custodiret · ne aie sue ⁊ ecclie dei effice
rent i scandalu ⁊ ruinã : ob hoc dci nepotuli ·
quorum aliqui erant cardinales · aliqui epi et mag
ni plati · erga dnm porem plurimu fuerunt in
digti · Nam ppt dcas lras : sepius a papa no po
terat optinere · qz nolebat · Sepius etia reges
⁊ barones : ppt eius lras a iniustis se illicitis re
peabat · Nam quidam comes Sabaudie qui mor
tuus fuit i transitu ducis quidganeus i apulia :
nil aliud facere psumebat : qz qd dcus por voluisset
⁊ mandasset · Vn sepius ei pecca sua confitebat : ad
carthusiaz usqz veniendo : cuiusqz sum prez nominabat
Contigit em qz una vice pdcus por · eidem comiti ·
quãdam peregrinatione ardua i iungeret plixeqz vie :

iuxta statum suum. Cumque dictus comes dictam peregrina-
tionem peragere vellet: comitissa eius uxor continue
ferens et precibus quibus potuit per litteras dictum priorem
rogauit: quatenus dicto comiti licentiam concederet eundi.
Sed ipse hoc concedere recusauit: allegans quod dictus co-
mes iuuenis erat et fortis. ad dictam peregrinationem
peragendam. Ad hoc dicta comitissa more muliebri
indignata: eidem priori sic inscripsit. Bene custodi-
es te: quod non ibis tu ipse. Suchilonium cuius ipsum semper
mira reuerentia honorauit: et paterno affectu dilexit:
in tantum ut usque hodie eum Bonum et magnum uocant
priorem. secundum ydioma lingue sue. Deinum tum dictus
comes magna tristitia absorbetur. eo quod dicta
comitissa prolem non haberet. quod sibi succederet in co-
mitatum: timet quod ne ad manus extraneas de-
ueniret. videlicet ad consortem sororis sue: hoc
ipsum dicto priori studuit intimare. Dictus vero prior
ipsum consolans: fidem iussit. Postmodum vero conue-
tum suum conuocans. ac causam dicti comitis in me-
dium proponens: orationem indixit. cum eis pro oratione
instantibus: pro prole eidem comiti concedenda. Quid
multa. In breui exaudita est oratio eius et filium quem
de uxore quasi sterilis putabatur suscepit: qui etiam
Amedeus vocatus. ut comes Sabaudie est ef-
fectus. Ad consilium etiam ut fertur dicti prioris del-
phinus viennensis Herbertus. qui non minus dicto comiti
mandatis eius obediebat: habitum fratrum predicatorum
suscepit. Itaque ut fertur. dictus delphinus habitum
in carthusiensi tempore disponebat. Sed dictus prior perpendens
ipsum nequaquam posse asperitatem ordinis sustinere: eu-
dem tenuit ad deum progredi plana via: quam as-
peram viam in tempore. quia consumare non posset. Donus

poris. decretorum doctor egregius: quem papa urba-
nus quintus canonizare volebat propter sanctissimam eius vitam. et
multa miracula. que in vita fecit. pariter et post mortem.
singularis amicus venire carthusiam consueverat. ad dominum
priorem invisendum: ut spiritus eius recrearetur a tumultibus
curie romane. quibus multipliciter erat illigatus: tum
etiam ut eidem conscientie sue secreta includendo. aliquid instruc-
tionis et consolationis ab ipso reportaret. Cum vero ad curiam
animorum remeasset: et idem cardinales sacreque pa-
gine doctores. et alii magni. itas idem sacre scripture questi-
ones haberent: tum ipsi ad confirmationem verborum suorum.
augustinum ambrosium. sive alios eximios docto-
res allegarent: iste solus ut apis prudentissima. que
mellis favum colligere sciebat. dominum Johannem Binelli
priorem carthusie. seu eius illa. ab eo oretenus audita:
pro confirmatione dictorum suorum. ut communiter allegabat.
Unde factum est: ut audientes de intellectu dicti prioris ni-
mium obstupefacti manerent. ¶ Cum quadam nocte
dictus prior membra sua lassa quieti dedisset: subito
vox ad eum venit: eique dixit. Surge: ac fratrem
tuum nimia infirmitate laborantem visita: eique statim
de curatoribus medelam adhibe. Cumque hec verba ni-
mium attonitus remaneret. eo quod neminem fratrem in
domo sciret infirmum: subito de quodam quem receperat
sibi in mentem venit: quem cognoverat de ordinis asperitate
temptatum. Ad hunc ad eius cellam properavit: eumque iam
habitum deponere. ac pannos suos complicare. et secula-
rem habitum resumere volentem reperit: ut idem adse-
cutum indicat. Sed vir deo plenus: tanto consolationis
ymbre verborum dei novicium replevit: quod bonorum ope-
rum inimicus contra eum amplius non potuit prevalere.
¶ Alius etiam novicius tedio ordinis affectus: cum ad

sedem vellet redire, intempeste noctis silencio ob-
verecundiam timens huiusmodi singularitatem prioris habitu regulari
deposito, seculari quoque assumpto, per medium cimiterii contiguum
cum intendendo transire, ibi quoque duos monachos venerabiles
repperit ibidem colloquentes. Quibus visis nimium
extimuit et obstupuit eo quod in tanto noctis silencio
contra regularem observanciam sibi hoc impossibile videbatur.
Cumque aliunde transire non posset nisi iuxta eos, unus
illorum manum eius tenens dixit ei: Ubi miser vadis?
Revertere ad cellam tuam et habitu resumpto persevera, ali-
as male tibi erit. Nam stans in isto cimiterio mul-
ti sepulti qui sanctitatis habeant in conspectu dei. Aliud non-
numquam in isto monasterio in domo magistri dicitur accidisse.
Sed utrum tempore istius prioris aut tempore domini Clari supradicti
acciderit, hoc ignoro. Quidam novicius in domo predicta
tedio ordinis affectus ad seculum se disponebat.
Cumque patribus vel exhortacionibus prioris seu magistri sui
acquiescere nollet, habitu regulari reiecto ac seculari
assumpto et exire voluit optatum suum. Sed antequam rece-
deret de cella quandam ymaginem beatissime virginis de ebo-
re confectam quam in cella habebat convenienter salutare cum
ipsius progressu consueto modo se ipsi recommendabat sa-
lutavit iterato. Ultima dicturus sibi verba tamen. Ad
ipsius salutacionem quasi ultimum vale dicturus
et recessurus, dicta ymago in quodam tabernaculo posita
ibidem visibiliter se regirans eidem novicio conspi-
cienti et vertit dorsum suum. Quo facto dictus novicius
tamquam iustus non fuit contritus ad correctionem sed
velud desperatus voluit exire quod incepit. Nichilo-
minus tristis et dolens hoc ipsum priori et magistro suo
quod factum fuerat, studuit in timore. Dum vero prior et
magister plus solito more ipsius curam haberent

at ipm sē sine intermissioe visitatēs ⁊ suadebat
ut volūtatē sua i stabilitatē firmatā . eidē
v'gini marie reco(n)ciliari studēt . Sz uerba cor(um) : tu-
res surdas ip(s)i9 no poterat penetrare . Cu ergo p9
matutinas . dum dōs ingr(e)d(itur) ad dn̄a noui(ti)j cella iuss(it) .
ut cu ipo p(ri)ma d(omi)n(a)ta(r)et ⁊ ip(s)i ip(su)m pacē cu p
mi(ser)is de mostio exiuiss(e) : ut idē ad seclm rediret .
Dōs v(er)o prior ipi timēs . eo q(uia) btam mariā eid(em)
nouicio n(on) nouerit i dignata ⁊ cursu veloci aliquā
familiā ipm misit . q(uo)te(n)us eudē ad mostm re-
vocaret . Sz obstupe(n)du ⁊ dole(n)du . i du dōs no-
uiti9 mostiu fuiss(et) eg(re)ssus ⁊ dn̄a familia ipm
i(n)q(ui)r(e)ns . eu vndiq(ue) p(er) quire(n)s ta(m) dilige(n)t(er) . q(uo)d etiā
p(er) vni(versa)m ciuitatē ip(su)m q(ue)rebat : ipe ab oc(u)lis eo(rum) euanesce-
ns ⁊ nusq(uam) (com)paruit : ⁊ su(per) de eo noua nu(n)q(ua)m fue-
rat audita . Cu dn̄a ymago ad domu carth(usiensem)
i testio(n)iu (pro)dito(rum) . ⁊ ad cautelā futuro(rum) fuit
delata : q(ue) ibidē p(er)manet usq(ue) ad p(re)sentē die . Sz
ad p(ro)positu(m) reu(er)tam(ur) . Dōs ⁊ prior carth(usi)e tam ad-
mirabilis i vita (con)te(m)platiua . q(uam) p(re)t(er) ⁊ actiua vide-
bat(ur) : q(uo)d vix ei (con)silis (in)ueni posset . Si q(ua)n(do) em ut
fertur . vite se (con)te(m)platiue dedisset ⁊ i tanto extha-
tico rapiebat(ur) excessu : q(uo)d se(ra)phicus potius vide-
bat(ur) q(uam) ho(mo) . Si v(er)o vite actiue ⁊ vtil(is) natura hu(m)a-
nam (pro)spiratit hoc sa(n)cte tenebat(ur) . Tam licz v
multis occupat9 ess(et) ut martha : no ta(men) se(m)p(er) p(ar)-
erga plurima t(ur)bari videbat(ur) . Exemplo em moys(i)
ducis israhelitici p(o)p(u)li . q(ui) utra(m)q(ue) manu p(ro) dextra
utebat(ur) : sic u(trum)q(ue) eleuabat(ur) p(ro)pt(er) i(ta) ut (pro)sterneba-
tur aduersis . Cu v(er)o dn̄s tanta ei9 mira v(ir)mi(n)ia
re detinuiss(et) ⁊ q(ui)dam adeo e i fi(r)mitate p(re)mississ(et) : (pro)p(ter) q(uo)d

tura eius de lectulo suo tremens z conuulsa. Cum vi
taret dicte domus. ad eum inungendum cum aliquibus
de conuentu processit. Qui quidem totus non potuit interesse con
uentus: eo quod tunc matutine in ecclesia cantabantur. Cumque
fuisset inunctus. et omnia ecclesiastica sacramenta cum via
tico recepisset. utpote qui prope finem esse videbatur: tunc
iussit omnes astantes recedere. portamque celle includi:
ipsum solum relinquentes. Quo peracto. ad visum quo potuit
de lectulo prosiliuit: ac oratorium intrans pavimento se
dedit. Tanto quoque lacrimarum ymbre se ipsum perfudit.
reum se clamitans peccatoremque coram deo accusans: ut
eisdem lacrimis copiose perfunderet pavimentum. Quidam
vero clericus eiusdem domus. fratri ignarus. audi
ens eius lamentum. cellam ipsius intrauit: ipsumque gemi
tibus singultibus vix in spiritu valente in pavimento
prostratum invenit. Qui ab eo sustentatus et adiutus. ut
pote qui in extremis erat: ad lectulum rediit. Cumque ex
spectatione sui exitus. in nocte huius conuentus: domini
nostri mortis et passiones legi preceperunt. Vir vero dei
cum tanta attentione. dictas passiones audiebat:
ac si nichil sibi mali fuisset perpessus. Quod o mirabile
auditu. Cum enim ille qui dictas passiones legebat. in
aliquo erraret. vir dei in tantis corporis vix et extrem
aliquis palpitabat: ad visum quo potuit. emendabat. Ho
rum verba euangeliste veritatis: potuit sustinere mi
nus bene proferri. Lectis vero passionibus. ac leta
nia decantata. inter verba orantium. sancta illa anima
spiritum efflauit. Deum cum communioni preelegisset
porcionem carthe de hoc mundo transisse. Papa In
nocentius supradictus hoc audiens: in voce lacrimarum
prorupit ferens. prorupit dicens. Valencior religiosus

& felicitas mundi : mortuus est. Cum vero papa predictus
post modicum tempus in extremis laboraret : coram
fratribus astantibus in hec verba dixit. Utinam anima
mea cum deo talis esset : quam gloriam credo fore animam
domini Johannis quondam prioris carthusie. Dominus etiam cardina-
lis petragoricensis qui eiusdem electionem impediverat :
cum eius mortem percepisset : in hec verba prorupit. Ve nobis
tristes nos : testis etiam dei est quia collegium et etiam
ecclesia dei talem non meruerunt habere pastorem : non enim
digni fuimus tam sancto pastore. ¶ Post modicum vero
tempus dicto priore defuncto : duo de eius patria venerunt
ciati cum lemovicensi : qui a successore suo priore car-
thusie. religiosus de dicto priore defuncto magnis pre-
cibus petiverunt : asserentes cum duo notabilia miracula
in patria sua per egisse post mortem. Dominus vero succes-
sor eiusdem unum de ciliciis dedit : quod dum adviveret
deferebat. Siquidem cilicium nodosa asperrimo pilo in
modum catene facta : super carnem die noctuque semper
ad mortem usque gestavit : in longitudine poplites
pertingentia : ac manicas longas. sed ad manus usque
habentia. Tali enim lorica miles dei usque ad mor-
tem sic induit armatus defunctus est ac sine potius
ad vitam transivit : anno domini millesimo trecentesimo
sexagesimo. die sancto epyphanie. ¶ Dum vero ad hunc iste
sanctus prior viveret. et quidam monachus super quodam lapi-
de. quod est post tribunal ecclesie dicte domus. ubi omnes
ibidem morientes exportantur. lavaretur : coram
astantibus in hec verba prorupit. Confido firmiter de
bonitate dei. et de eius anima indubitanter presumo :
nullum hic morientem super quod istum lapidem lotum :
quin sanctus in conspectu dei habeat. Nonquam dictus

lapis aliquam sistere posset diceret: sed quia nullus non
a deo predestinatus in eadem domo usque ad finem perse-
uerare valeret. Pro totidie tunc tamen pan-
ni nisi bis probati inde perseuerare **Prior vicesimus.**

23 Anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo de mense
January eidem domino Johanni Burelli successit
in prioratu carthusie domus eliziane monachus dicte
domus: sed tunc prior bonipassus. Hic adeo tante fuit
abstinentie austeritatis et penitentie: quod nullus fere
antecessorum suorum. eidem in premissis poterat comparari.
Siquidem aliquibus ymo omnibus excedere videbatur. eo quod
penitentiam tam arduam faciebat: quod natura vix huma-
na poterat sustinere. Unde tum naturam vincere conaretur:
ab ipsa sepius vincebatur. Cum enim orationibus feruen-
tibus et contemplationibus excessisset. diei cibo tum nocte diu-
isset in sompno natura superante. itidem in medio gal-
lilee ex nimia sompnolentia collidebatur ad terram:
at ibidem tum nulla persona affuisset. dormire
cogebatur. Semper sed modus ac discalciatus. ac ca-
pite discooperto: non obstantibus itemque frigoribus. que
ibidem in hyeme vigent: incedebat ~~nunquam~~ lecto in loco se
decubabat: nunquam cilicium ac tunicam mutabat. quousque
bis fuissent attrita. Superfluum enim estimabat. bi-
hilarionis exemplo: mundicias querere in cilicio. quod
portabat. Eius deo etiam abstinentias disciplinas
vigilias penitentias ac spiritus sui devotiones non
facile sibi valeret: qui modum et naturam exce-
debat humana. Quotiens in cella domini psalmo-
diam tum aliis decantaret: aut missam celebraret
in excessu mentis rapiebatur. Quia eidem tunc se-
creta dei reuelabant. Siquidem itidem ex nimia

letitia et mentis excessu saltare et in sanctis se in
choro videbatur. Etiam sepius ex nimio mentis ex-
cessu se ipsum oblitus et nesciens ubi esset in laude di-
vina alte voce exaltabat, quod ab aliis plurimum no-
biliter discordabat. Quando vero ad se ipsum rediens de
discordia quam in cantibus in raptu fecerat plurimum e-
rubescebat. Dum enim in dominica tempore generali missam
omnibus presentibus celebraret in conventu et dum credo in unum
deum cantaret, raptus fuit ibidem existens in altari
ut a diacono calicem sibi offerente et strepitum
faciente ad humanum potuit intellectum reduci, qui im-
mobilis et insensibilis remanet. Super omnia autem in sermonibus
et verbis suis sine aliqua fictione tam simpliciter se
gerebat, quod mentis nimium excedere videbatur, quam
statum suum decebat. Ob hoc cum sibi diceretur, in eadem
ipse in nimium risum resolutus dicebat: Sine dubio
bene sum rudis. Cum enim nepos esset cardinalis im-
mediate eiusdem litteris per ipsum eidem destinatis in eadem
liter invitus inscribere cogebatur. Cum excelsa tam sim-
pliciter et in parvissima pagina eidem inscribebat, quod
ex hoc ab ipso se despici arbitrabatur. Cum vero dictus
cardinalis prioribus seu aliis personis ordinis litteras eidem
deferentibus respondit se ulterius dicto nepoti suo non
scripturum eo quod per ~~magnum risum scribendi, cum contempni~~
~~videtur; ipse hoc audito~~ modum scribendi cum contempne
videretur; ipse hoc audito in magnum risum resolutus
dicebat: Sine dubio bene placet mihi quod non scribat.
Sed enim mihi tam ipso satiat ipse stat sua mecum
dimittat in pace. Sed enim iste prior si voluisset sibi
defuisset materia curiose dictandi, qui bene intelligens
erat et litteratus, sed ipse despici et nihil reputari cu-
piebat, contempnebat. Ordo autem tamen potitus sui

In tanto cum mundo mor-
tificatus erat et mundo de-
spici contempnebat.

decidit in infirmitatem: de qua huic oculi unius fuit or-
batus. Post hoc cum contemplationi desideraret et qui-
eti vacare vacatione in raritate se legitima causam
habere petendi absolutionem ab officio pontificis. Quam cum
instanter peteret inter cetera turpitudinem cecitatis
allegando, hoc meruit habere risum: quod licet cetera cor-
poris membra, nullum membrorum quam admodum oculus
cum habere valeret alterius membri defectum supplere. Si-
quidem uno orbatus oculo: licet alter ut plurimum vir-
tute acutius providendi. Unde saepius iocando dice-
bat. De ipsius oculi cecitate non curo: quoniam alter
sufficit mihi pro voto. Verum eos cum instantes et pertinacia
huius sancti pontificis dominus comminari decrevisset: vertit tempus
vocationis sue. Quadam igitur infirmitate percussus: lecto
decubuit. Cumque in conventu et in privato oratorio in missis
presentibus tractaretur et ipse hoc intelligens diceret. Deus
non exaudiat vos: nam ego cupio dissolvi. Sed et
filiis monachis dicte domus ipsum visitantibus et eidem
imprecantibus sanitatem ~~[illegible]~~ dicebat. Deus non
exaudiat vos. Cum esset feria sexta in qua non
multum videbatur gravatus: misit pro vicario et conventu:
ab ipsis humiliter petens viaticum et ecclesiastica sa-
cramenta. Super hoc licet ipsi nimium admirati: tamen
compleverunt quod petebat: ita eidem fuit ut postea
patuit revelatum. quod sexta feria migraret. Cum esset
feria sexta sequenti: incepit fortius aggravari. Cumque
eadem die ieiunio existente: post nonam conventus imme-
diate. congregatus et pro expectatione sui exitus ad
cellam suam. Sed cum iuxta morem ad lectum ipsius
ab uno monachorum passiones domini legerentur: tunc
ipse se vellet erigere: ac ut videbatur manus ad

celum ptendit . ſz plaſſitudine no valebat : cu-
tis videntibus reddidit ſpiritu a anno dni mille-
ſimo trenteſio ſexageſio ſeptio : de meſe Junij
i die ſci barnabe apli : — Explicit deo
laus

mó
1 f

mó
1 A

mó
r. P

Incipit prologus in cro=
nicam priorum carthuſie
a principio ordinis.

Quoniam, atteſtante ſcriptura,
eccleſiaſtici capitulo triceſimo
nono, narrationem antiquo –
rum ſapiens exquiret; ideo,
ſancti ſpiritus adiutorio inuo-
cato, de antiquis patribus et
ſanctis fundatoribus ac promo=
to=

toribus reuerendisſimis, videlicet prioribus domus magne carthuſie, aliqua ad eternam memoriam poſteris curauimus nuntianda. Et licet primi quinque priores, hic inferius deſcripti, in pluribus cronicis reperiantur; tamen ſucceſſores eorum, qua neſcio de cauſa, taliter fuerunt oblivioni demandati, quod nulla ex eis memoria

per

per aliquam ſcripturam peni-
tus habebatur. Ceterum, cum
unus monachorum dicte domus
librariam et inſtrumenta ad di-
ctam domum pertinentia cu-
ſtodiens, dicta inſtrumenta ex
certa cauſa perlegens, et in eis
alios infra ſcriptos priores de-
ſcriptos invenit, eosque cum
anno domini ibidem deſcripto
ad partem annotans posteris

nunciare curavit. Pauca ſiqui-
dem de eorum vita ſancta, niſi
ex ſolo auditu innoteſcere potu-
erunt, excepto dumtaxat quia
ad domus carthuſie prioratum,
qui caput totius ordinis eſſe
dinoſcitur, minime fuiſſent
electi, niſi eorum ſancta con-
verſatio et vita ordini in ex-
emplum univerſo ceſſiſſet.
Aliqui etiam priores hic du-

ab-

abus ſunt vicibus nominati, tum quod forte priores duabus vicibus extiterunt, tum etiam quia diverſi eodem fuerint nomine vocati; utrum autem alii intermedii priores fuerint non conſtat, eo quia non poteſt per aliquam ſcripturam reperiri. Verum cum, ut premiſſum eſt, multa hic poſita ſint ex ſolo auditu, et auditus ſepe fallat, maxime tempore mo-

der-

derno, in quo multi multa lo-
quuntur, potuit hic aliquid mi-
nus tempori congruens inſeri,
maxime de miraculis et annis curreptibus,
eo quia aliqua hic ſub uno pri-
ore deſcribuntur, que forte ſub
alio contigerunt, et alique alie
narrationes vel facta. Si quid
vero huic operi minus rectum
fuerit interclusum, auctor eiusdem
pium et bene de veritate informa-
tum postulat correctorem, ut in

re-

rectam armoniam convertat, alias melius ſuperſedendum eſſe cenſe-tur, quam temere, inordinate ſeu vitioſe aliquam committere cor-ruptelam, ne de corruptione et falſitate ſcripturarum in tremen-do cunctis dei iudicio puniatur. Exordium vero aſſumatur a loco, ubi incepit ſemen et propoſitum ordinis prefati, a fundatoribus ſcilicet et patribus ſive prioribus

ante dictis. Explicit prologus, incipit cronica.

Anno divine incarnationis milleſimo octogeſimo ſecundo, dum ſolempne ſtudium floreret pariſius, precipue in philoſophya, theololya (*), iure canonico, ſicut generaliter conſueuit, tale ibidem prodigium dicitur accidisſe: Qui-

dam

*) Error ſcriptionis, pro theologya.

dam enim doctor precipuus, et vi-
ta, ut videbatur, atque fama, do-
ctrina et ſcientia inter omnes
doctores pariſienſes excellenter ho-
noratus et mirabiliter gratioſus,
gravi et ultima infirmitate pre-
ventus, non diu decumbens diem
clauſit extremum. Cumque tota
illa die, qua defunctus est, more
pariſienſi in aula, funere in feretro
decumbente, fuisſent continua cantata

officia defunctorum, in craſtino
mane congregata ibidem univerſi-
tate pariſienſi tam ſcolarium quam
doctorum, ut tam honorabili viro
ſolempnem et honorabilem prebe-
rent funeralis officii ſepulturam;
Cum reverendi viri feretrum, in
quo funus iacebat, eleuare vellent
ad eccleſiam deferendum, ſubito
cunctis ſtupentibus qui mortuus vi-
debatur et erat, eleuato capite re-

ſe-

ſedit in feretro, ac omnibus audientibus alta et terribili voce clamavit: justo Dei iudicio accuſatus ſum. Et hoc dicto caput depoſuit et decubuit mortuus ſicut prius. Qua voce cuncti attoniti et territi deliberaverunt ipſum illo die nullo modo fore ſepeliendum, ſed usque in craſtinum reſervandum. Mane ergo ſequenti cum multitudo magna conveniſſet, dictumque funus ſicut

pri-

prius vellent ad eccleſiam deportare,
defunctus ſicut prius eleuato capite
doloroſa et terribili voce intonuit:
juſto Dei iudicio iudicatus ſum.
Quam vocem multitudo, quae ibi
aderat, clare audiens et intelligens,
ſtupuit plus quam prius, et ad al-
terutrum conquirentes, quid ſibi
vellent innuere tam inſoliti et in-
experti defuncti clamores, adhuc
determinaverunt ipſum usque ad

ali-

aliud craſtinum nullatenus tumulan=
dum. Tertio vero die, cum propter
iſta prodigia fere tota civitas conve-
nisſet, et funus, cunctis preparatis,
vellent ad tumulum deportare, de-
functus, ſicut prius, iam tertio altiſ-
ſimo et meſtisſimo clamore perſo-
nuit: juſto Dei iudicio condempnatus
ſum. Qua horribili ſentencia au-
dita, qui omnes inmenso fuerunt ti-
more et tremore perculſi, certi facti

de

de condempnacione tanti viri: qui inter alios, et super alios uidebatur honestate uite: claritate fame: dignitatis excellencia: et multiplici ſciencia ac sapiencia prefulgere. Ea tempestate erat ibi magister bruno doctor famosus, nacione teutunicus de ciuitate colonia non obſcuris parentibus natus: ecclesie remensis canonicus: et ibidem scolarum magister. Qui supra scriptis uocibus salubriter territus atque compunctus: allocutus est quosdam socios suos ibi presentes: infraſcriptis uel simi=

libus

libus uerbis dicens, Eya cariſsimi: quid
faciemus? omnes simul peribimus: non ſal=
uabitur nisi qui fugerit *) Si in viridi
hec fiunt? in arido quid fiet? Si homo
tante dignitatis tante litterature tante
ſciencie qui uidebatur tam honeste uite,
qui erat tam celebris fame, ſic indubi=
tanter est dampnatus: quid nos miserri=
mi homunculi faciemus? Si lugubri uo=
ce vnius homuncionis, tam horribili ac
stu=

---

*) Heic aliquid certe deceſſe videtur.

stupendo timore ac tremore concuſſi et ſtu=
pefacti sumus: quid faciemus cum rugitus
leonis, cum extremi iudicii tuba in aures
nostras percrebuerit? cum omnes audiemus
surgite mortui venite ad iudicium? quo
tunc fugiemus? quomodo in tam horribili
iudicio, vbi columpne celi contremiſcent:
angeli terrebuntur: et territi purgabuntur:
apparere poterimus? Vbi tunc latebimus?
Impossibile erit latere: intollerabile appare=
re, ffugiamus igitur a facie gladii: pre=
occupemus faciem domini in confessione,
venite adoremus et procidamus ante deum:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

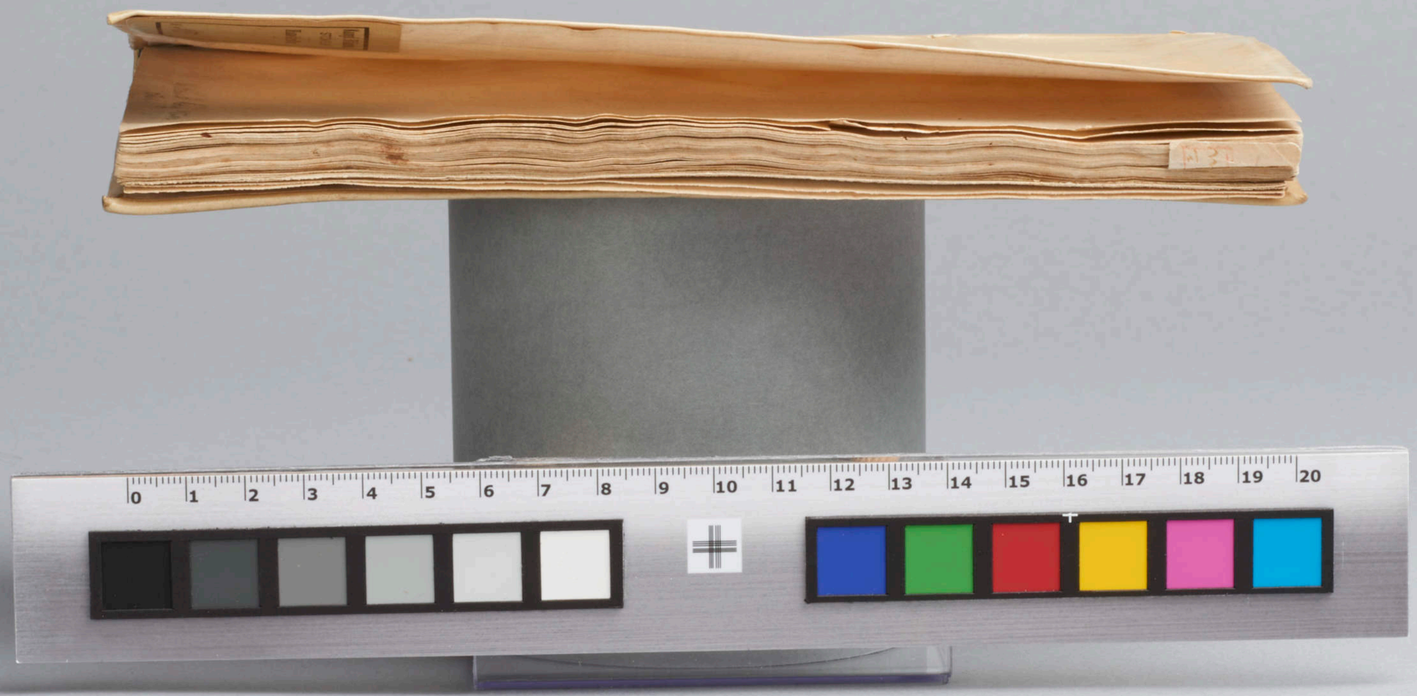
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

A 55

A 55